

KEOP-7.1.2.0-2008-0194
*„Bordány, Forráskút, Üllés, Zsombó szennyvízcsatornázá-
sának és szennyvíztisztításának fejlesztése”*
projekt

HATÁSTANULMÁNY

a várható társadalmi hatásokról

Tartalom

I. Összegzés	3
II. Stakeholder analízis (érdekeltek elemzése).....	6
II.1. A projekt érdekeltjeinek azonosítása	6
II.1.1. Stakeholder táblázat	6
II.1.2. Érdekeltségi mátrix	10
III. Interjúk véleményvezérekkel	12
IV. Interjúk civil szervezetekkel.....	21
V. Az elvégzett közvélemény kutatás eredményei	26
V.1. A kutatás bemutatása	26
V.2. A kutatás eredményei	27
V.2.1. Demográfiai adatok	27
V.2.2. Tájékozódási szokások	30
V.2.3. A projekthez kapcsolódó kérdések.....	34
V.2.4. A projekttel kapcsolatos jövőképhez fűződő kérdések	39
V.2.5. Egyéb javaslatok és észrevételek	43
V.3. Összefoglalás	43
VI. Melléklet	45

I. Összegzés

A KEOP-7.1.2.0–2008–0194 sz. projekt (Bordány, Forráskút, Üllés, Zsombó szennyvízcsatornázásának és szennyvíztisztításának fejlesztése) jelenleg a projektfejlesztés fázisában van, a pályázati eljárásrend szerinti II. forduló benyújtást megelőzően. A projekt előkészítése 2007 óta van folyamatban. A közelmúlt szervezési, tervezési, koordinációs és kommunikációs erőfeszítései révén az érintett települések és a projektgazda (a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása) számos érdekelt csoporttal ismertették meg elképzeléseiket, törekvéseiket.

E tanulmány célja, annak vizsgálata, hogy a jelenleg fellelhető információk alapján a projekt milyen társadalmi fogadtatásra számíthat a projektfejlesztés és a megvalósítás időszakában. Ennek bemutatásához bizonyos alap kutatásokra volt szükség, amelyek keretében

- elkészítettük a projekt stakeholder analízisét (az érdekeltek elemzése)
- interjúkat készítettünk az érintett települések polgármestereivel, mint véleményvezérekkel
- ugyancsak interjúk segítségével szakmailag érintett civil szervezeteket nyilatkoztattunk
- lebonyolítottunk egy kisebb léptékű közvélemény kutatást

E tevékenységek eredményeként számos információhoz jutottunk, amelyek feldolgozásával immár megkérdelmezhető a szóban forgó projekt társadalmi fogadtatásának felvázolása. Következtetéseink az alábbiakban foglalhatók össze:

Jelenleg a projekt széleskörű támogatottságot élvez.

A lakosság igényli az aktuális szennyvízkezelési gyakorlat megváltoztatását; a többség tud a KEOP-7.1.2.0–2008–0194 sz. projektről, egyetért vele és támogatja azt. A legtöbben értik az EU vonatkozó előírásainak szükségességét és jó véleménnyel vannak arról, hogy a közösség anyagilag támogatja a szennyvíz csatornázási és tisztítási törekvéseket. Az ő fő motivációik:

- A tisztább környezet megteremtése
- Az utódok, gyermekek és unokák érdekeinek szem előtt tartása
- A környezet megóvása
- A település fejlődése

Mindezt megerősíti az a tény, hogy a Víziközmű Társulat megalapításánál 90%-on felüli volt a támogatottság.

A lakosság támogatása azonban csak bizonyos feltételek teljesülése esetén tartható fenn. Ezzel kapcsolatban figyelemreméltóak a megfogalmazódott félelmek és kételyek:

- A háztartások többsége nyilvánvalóan igen érzékeny; többen tartanak az egekbe szökő víz- és szennyvízdíjaktól. A népesség tehát várhatóan rosszul reagál a befizetések, vagy a közmű-díjak emelkedésére. De még az áremelkedéseket leszámítva is kérdéses, hogy a szembesülés a havi rendszerességgű fizetési kötelezettséggel pontosan milyen hatást vált majd ki.
- Főként múltbéli rossz tapasztalatok miatt nincsen 100%-os bizalom magában a megvalósulásban, illetve abban, hogy a kivitelezés műszakilag és környezetvédelmi szempontból kifogástalan lesz. .
Vannak, akik befizetéseik miatt aggódnak és azon gondolkodnak, mi történik a pénzükkel, ha a beruházás mégsem valósul meg. Ilyen körülmények közt a megvalósítás kisebb megingásai is komolyan befolyásolhatják a támogatottságot.

Idetartozik, hogy a lakosság körében a projekttel kapcsolatos ismeretek főként az átfogó és a specifikus célra, a legfontosabb fenntarthatósági elvekre terjednek ki. Ugyanakkor a fejlesztéssel kapcsolatos, valamivel részletesebb gazdasági, műszaki, környezetvédelmi információk terjesztése terén még van tennivaló.

Nyilvánvalóan megfelelő tervezéssel, szervezéssel és koordinációval, valamint az erre épülő céltudatos kommunikációval lehet tájékoztatni a lakosságot, eloszlatni az emberek kételyeit, visszaverni az esetleges támadásokat és fenntartani a projekt jelenlegi támogatottságát. A lakosságot minden jel szerint érdekli a téma és maga a projekt is; van igény a tájékoztatásra, kommunikációra, amelyet az emberek alighanem nyitottan fogadnak.

A lakosok a projekttel kapcsolatos információikat az eddigiekben leginkább rendezvényeken és a médiából szerezték be, de jelentős és jól működik a „szájreklám”, a barátok, ismerősök, rokonok, szomszédok közti ismeretátadás is. A fejlesztés tehát az emberek egymás közötti magánbeszélgetéseinek is témája.

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a médiahasználat az érintett településeken a következőképpen jellemezhető:

Médiahasználati preferencia	Hitelesség szerinti sorrend
Helyi, ingyenes lapok	Helyi, ingyenes lapok
Szórólap, információs anyag	Internet
Családtag, ismerős	Szórólap, információs anyag
Internet	Családtag, ismerős
Országos tv	Országos tv
Országos rádió	Helyi vásárolt lapok
Helyi vásárolt lapok	Országos rádió
Országos lapok	Helyi tv
Helyi rádió	Helyi rádió
Helyi tv	Országos lapok

Jelen állás szerint nem azonosítható olyan szervezet, csoport, vagy jelentős befolyással bíró személy, aki ellenezné, akadályozná a projekt fejlesztését, illetve megvalósítását. Az összes olyan tényező, akinek a támogatására jelen pillanatban feltétlenül szükség van a megvalósítás mellett foglal állást.

Az érintett települések polgármesterei egyöntetűen szorgalmazzák a fejlesztést, és tevékeny részt vállalnak az előkészítési munkálatokban. Úgy vélekednek, hogy a projekt élhetőbbé, vonzóbbá teszi településeiket, csökkenti a környezetszennyezést, a lakosság megelégedésére szolgál és számos egyéb előnnyel jár. A fejlesztés ráadásul kiegészíti a folyamatban lévő egyéb településfejlesztési törekvéseket.

Ugyanakkor lényegesek a vezetőkben felmerült kétségek is, amelyek, ha táptalajt kapnak, az csökkentheti a polgármesterek elkötelezettségét. Jelen van az aggodalom a pályázat esetleges elbukása miatt. Kérdéses, hogy a lakosság hogyan reagál majd a kivitelezéssel járó kényelmetlenségekre. Rossz példák okán nem teljes a bizalom a megfelelő műszaki színvonalú megvalósításban, vagy az időütemezések tarthatóságában. Éppen ezért a polgármesterek kiemelten fontosnak tartják a megfelelő fő- és alvállalkozók kiválasztását, de ezt nem mindenki tartja problémamentesnek. A fő aggodalmak természetesen finansiális, gazdasági jellegű kérdésekkel kapcsolatban jelentkeznek: hogyan lesz kezelhető a támogatási intenzitás változása, hogyan teremthető elő a szükséges önrész, ha ez megtörténik. Gazdaságilag fenntartható lesz-e a projekt és mi történik akkor, ha emelni kell a szolgáltatás díját.

A polgármesterek összességében többé-kevésbé kielégítőnek tartják a projekt eddigi kommunikációs erőfeszítéseit. Felmerült azonban az igény a megyei hatáskörű médiumok igénybevételére, mert egyes tapasztalatok szerint a településfejlesztési ügyekben a lakosság hitelesebbnek tartja a megyei orgánumokat. Szintén említésre kerültek a célzottan erről a fejlesztésről szóló kiadványok is, amelyek jó szolgálatot tehetnének a projekt kommunikációjában.

A lebonyolított interjúk alapján úgy tűnik, hogy a civil szervezetek tájékoztatásának gyakorlata még fejlesztendő. Annál is inkább, mert az illetékes szervezetek szívesen vesznek részt pl. lakossági fórumokon, de nem mindig kapnak meghívást, tájékoztatást. Mindenesetre látható, hogy a környezetvédelemmel, természetvédelemmel foglalkozó szerveződések jelenleg támogatják a beruházást, még ha jelentős fenntartásokkal is. Az alapvető álláspont az, hogy a jelenlegi, komoly környezetterhelést és környezeti kockázatokat jelentő helyzetnél az EU forrásból megvalósított fejlesztés csak jobbat hozhat. Ehhez hozzátartozik még, hogy a civil szervezetek látják: a kistelepüléseknek ma ez az egyetlen esélye, hogy megoldják a szennyvízzel kapcsolatos gondjaikat.

Ugyanakkor a természet- és környezetvédők ragaszkodnak alapelveikhez, miszerint semmiképpen sem örülnek bármiféle zöldmezős, illetve a feltétlenül szükségesnél nagyobb beruházásnak. Úgy vélik, vannak olyan kisebb léptékű műszaki megoldások, amelyek egy-egy település szennyvíz problémáját hatékonyan és kevésbé környezetkárosító módon képesek megoldani.

A civil szervezeteknek összességében rossz tapasztalatai vannak a hasonló projektek kommunikációjával kapcsolatban, amennyiben az gyakorta félreérthető, vagy szándékosan megtévesztő. Nyilvánvaló, hogy az erre utaló jelek megváltoztathatják a civil szervezetek hozzáállását is.

Mindent összevetve tehát egy jelenleg széles körben támogatott projekt elképzeléséről van szó. Azonban ennek a támogatottságnak a fenntartása, megvédése, kibővítése érdekében jelentős projekt menedzsment és kommunikációs tevékenységre lesz szükség. A megvalósíthatósági tanulmány és a kommunikációs terv készítésénél ezért feltétlenül javasolt e tanulmány megállapításait, információit figyelembe venni.

II. Stakeholder analízis (érdekeltek elemzése)

II.1. A projekt érdekeltjeinek azonosítása

A KEOP-7.1.2.0–2008–0194 sz. projekt (Bordány, Forráskút, Üllés, Zsombó szennyvízcsatornázásának és szennyvíztisztításának fejlesztése) érdekeltjeit és a rájuk vonatkozó legfontosabb információkat az alábbi táblázatban foglaltuk össze. Az első oszlopban neveztük meg az adott érdekeltet, szükség szerint összevonva a csoportosítható tényezőket. A második oszlopban leírása kerültek az adott stakeholder azon érdekei, amelyek valahogyan köthetők a projekthez. A harmadik oszlop határozza meg, hogy az említett érdekek pozitívan, vagy negatívan viszonyulnak-e a projekthez, vagyis, hogy az érdek érvényesítése támogatja, vagy inkább hátráltatja a sikeres megvalósítást, működtetést. Mint látható, ez egyes esetekben nem egyértelmű. A negyedik oszlop azt értékeli, hogy az adott érdekelt érdekeinek figyelembe vétele, igényeinek kielégítése mennyire fontos, vagyis milyen mértékig célja a projektnek. A fontosságot 1-6 ig értékeltük az alábbiak szerint:

1. Közvetlen célcsoport szintű fontosság (az érdekelt a fejlesztés eredményeinek használója)
2. Közvetett célcsoport szintű fontosság (az érdekelt nem felhasználó, de helyzetét érdemben befolyásolja a projekt)
3. Relevancia szintű fontosság (a projekt átfogó célja szempontjából fontos az érdekelt)
4. Kapcsolódó szakpolitikák, elvek érvényesülése szerinti fontosság
5. Egyéb okokból fontos érdekelt
6. Elhanyagolható fontosság

Az ötödik oszlopban az érdekelt befolyása került értékelésre, vagyis azt vizsgáltuk, hogy a stakeholder milyen mértékig képes támogató, vagy hátráltató hatást gyakorolni a projekt megvalósításának alakulására. Ebben az esetben is hatfokozatú skálát használtunk, az alábbiak szerint:

1. Jelentős, közvetlen befolyás
2. Jelentős, közvetett befolyás
3. Mérsékelt befolyás
4. Véleményformáló szintű befolyás
5. Minimális befolyás
6. Nincs érdemi befolyás

II.1.1. Stakeholder táblázat

	Stakeholder (érdekelt)	Érdek	Az érdek és a projekt viszonyulása	fontosság	befolyás
1	DARFT	Regionális területfejlesztési elképzelések, tervek megvalósítása	+	3	2
		EU és hazai források megszerzése, hatékony elköltése	+		
		Pozitív sajtóvisszhang	+		
		Társadalmi támogatottság	+		
2	Csongrád Megyei Területfejlesztési Tanács	Megyei területfejlesztési elképzelések, tervek megvalósítása	+	3	2
		EU és hazai források megszerzése, hatékony elköltése	+		
		Pozitív sajtóvisszhang	+		
		Társadalmi támogatottság	+		

	Stakeholder (érdekelt)	Érdek	Az érdek és a projekt viszonyulása	fontosság	befolyás
3	Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (ÚMFT IH)	Az UMFT megvalósítása	+	3	1
		EU és hazai források hatékony elköltése	+		
		Pozitív sajtóvisszhang	+		
		Társadalmi támogatottság	+		
4	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium/ (KEOP K SZ /Projekt Kiválasztási Főosztály/)	Környezetvédelmi, természetvédelmi, vízgazdálkodási, szakpolitikák megvalósítása, összhangban az EU alapelvekkel, célkitűzésekkel, kötelekkel és szakpolitikákkal	+	3	1
		EU és hazai források hatékony elköltése	+		
		A környezeti fenntarthatóság elvének érvényesítése	+		
		A környezettudatosság fejlesztése	+		
		Pozitív sajtóvisszhang	+		
		Társadalmi támogatottság	+		
5	Önkormányzati Minisztérium	Önkormányzati feladatellátás megvalósulása, zavartalansága	+	3	1
		Katasztrófa helyzetek proaktív kezelése	+		
6	Szeged és Térsége Területfejlesztési Önkormányzati Társulás	A kistérségi területfejlesztési törekvések sikere	+	3	1
		EU és hazai források megszerzése, hatékony elköltése	+		
		Pozitív sajtóvisszhang	+		
		Társadalmi támogatottság	+		
7	SZKTT, Polgármesterek Tanácsa	A kistérségi területfejlesztési törekvések sikere	+	3	1
		EU és hazai források megszerzése, hatékony elköltése	+		
		Települések hatékony együttműködése	+		
		Közszolgáltatások magasabb szinten való, hatékonyabb ellátása	+		
		Pozitív sajtóvisszhang	+		
		Társadalmi támogatottság	+		
8	A Kistérségi Iroda munkatársai	Szervezet küldetésének teljesítése	+	5	2
		Önmegvalósítás, tapasztalatok bővítése, szakmai előmenetel	+		
		Munkahely megtartása	+		
		Feladat kiosztások optimalizálása	+		
		A speciális szakértelmet követelő feladatok kihelyezése	+		
		Minél teljesebb rálátás a projekt folyamatokra	+		
		Hatékony irányítás, zökkenőmentes projekt lebonyolítás	+		
		Jó kapcsolat az érdekeltekkel	+		
9	PME (Projekt Menedzsment Egység)	Szolgáltatás díjazásának határidős átutalása	+	5	2
		Referenciák megszerzése	+		
		Minél teljesebb rálátás a projekt folyamatokra	+		
		Hatékony irányítás, zökkenőmentes projekt lebonyolítás	+		
		Jó kapcsolat az érdekeltekkel	+		
10	A projekttel közvetlenül érintett települések (Üllés, Forráskút, Zsombó, Bordány) önkormányzatai	Településfejlesztési célkitűzések megvalósítása	+	2	1
		Közszolgáltatások magasabb szinten való, hatékonyabb ellátása	+		
		EU és hazai források megszerzése, hatékony elköltése	+		
		Sikeres projektek	+		
		Minél teljesebb rálátás a projekt folyamatokra	+		
		Politikai megfontolások	+/-		

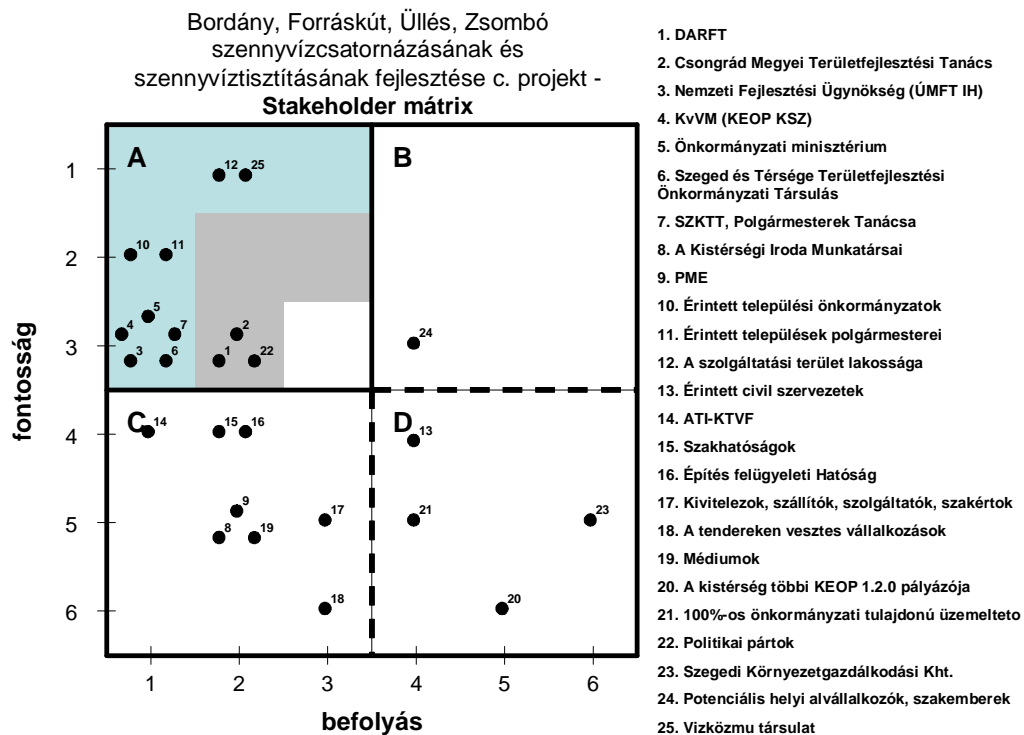
	Stakeholder (érdekelt)	Érdek	Az érdek és a projekt viszonyulása	fontosság	befolyás
		Környezetvédelmi bírság mértékének csökkentése	+		
		Alkalmazkodás a gazdasági környezethez, források elosztásának optimalizálása	+/-		
		Lakossági befizetések rendszeres teljesítése	+		
		A lakosság támogatása, együttműködése	+		
		Jó viszony a médiával	+		
11	A projekttel közvetlenül érintett települések (Üllés, Forráskút, Zsombó, Bordány) polgármesterei	Településfejlesztési célkitűzések megvalósítása	+	2	1
		Közszolgáltatások magasabb szinten való, hatékonyabb ellátása	+		
		EU és hazai források megszerzése, hatékony elköltése	+		
		Sikeres projektek	+		
		Minél teljesebb rálátás a projekt folyamatokra	+		
		Politikai megfontolások	+/-		
		Környezetvédelmi bírság mértékének csökkentése	+		
		Alkalmazkodás a gazdasági környezethez, források elosztásának optimalizálása	+/-		
		A lakosság támogatása, együttműködése	+		
		Jó viszony a médiával	+		
12	A szolgáltatási terület lakossága	Élhetőbb, vonzóbb település	+	1	2
		Jól működő közszolgáltatások	+		
		Tisztább, egészségesebb környezet	+		
		Háztartás kiadásainak csökkentése	+/-		
		Kényelmi, nyugalmi szempontok érvényesülése a településen	+/-		
		Lakossági közcélú befizetések megfelelő kezelése	+		
		Információáramlás a projekt megvalósítás folyamatának a lakosságot közvetlenül érintő momentumairól	+		
		Munkalehetőségek	+		
13	Érintett civil szervezetek (elsősorban környezetvédelem)	Minél teljesebb rálátás a projekt célrendszerére és releváns folyamataira	+	4	4
		Súlyosan környezetszennyező helyzetek és gyakorlatok felszámolása	+/-		
		Tisztán környezetvédelmi szempontból legoptimálisabb fejlesztési megoldások megvalósulása	-		
		Zöldmezős beruházások elvetése	-		
14	ATI-KTVF (engedélyező hatóság)	Vonatkozó jogszabályok maradéktalan betartása, betartatása	+	4	1
		Minél teljesebb rálátás a projekt célrendszerére és releváns folyamataira	+		
		Irányítható ügymenet, eljárásrendi kötelek betartása, lehetőségek (pl. döntési időkeret) kihasználása	+/-		
15	Szakhatóságok	Vonatkozó jogszabályok maradéktalan betartása, betartatása	+	4	2
		Minél teljesebb rálátás a projekt célrendszerére és releváns folyamataira	+		
		Irányítható ügymenet, eljárásrendi kötelek betartása, lehetőségek (pl. döntési időkeret) kihasználása	+/-		
16	Építésfelügyeleti Hatóság	Vonatkozó jogszabályok maradéktalan betartása, betartatása	+	4	2
17	Kivitelezők, szállítók, szol-	Profit maximalizálás	+/-	5	3

	Stakeholder (érdekelt)	Érdek	Az érdek és a projekt viszonyulása	fontosság	befolyás
	gátlatók, szakértők	Ismertség fokozása, referencia megszerzése	+		
		A lehető legrövidebb fizetési határidők	+/-		
		Lakossági támogatás, együttműködés	+		
		Jó viszony a médiával	+		
18	A tendereken vesztes vállalkozások	Eljárások megtámadása	-	6	3
		Nyertes szerződés kötésének meghiúsulása	+/-		
		Versenytársak hibáinak kiaknázása	-		
		Alvállalkozóvá válás	+		
19	Médiumok	Tájékoztatás	+	5	2
		Szenzáció értékű híryanagy	+/-		
20	A kistérség többi KEOP 1.2.0 pályázója	Pályázati források elnyerése	+/-	6	5
		Minisztériumi önerő kiegészítés szükség szerinti rendelkezésre állása	+/-		
21	100%-os önkormányzati tulajdonú üzemeltető	Probléma mentes üzemeltetés	+	5	4
		Lakossági díjfizetés rendszeressége	+		
		A kiadásokat fedező bevételek	+/-		
		Lakossági támogatás, együttműködés	+		
		Jó viszony a médiával	+		
22	Politikai pártok	Politikai érdekek képviselése érvényesítése	+/-	3	2
		Társadalmi támogatottság	+/-		
		Jó viszony a médiával	+/-		
23	Szegei Környezetgazdálkodási Kht.	Szervezeti küldetés és célok megvalósítása	+	5	6
		Jó viszony a médiával	+		
24	Potenciális helyi alvállalkozók, szakemberek	Megbízások elnyerése	+	3	4
		Ismertség fokozása, referencia megszerzése	+		
25	Víziközmű Társulat	Lakossági befizetések rendszeres teljesítése	+	1	2
		Minél teljesebb rálátás a projekt folyamatokra	+		
		Hatékony irányítás, zökkenőmentes projekt lebonyolítás	+		
		Társadalmi támogatottság	+		
		Jó viszony a médiával	+		

II.1.2. Érdekeltségi mátrix

A stakeholder táblázat adataiból a fontosság és a befolyás az a két dimenzió, amelyeknek mentén megalkotható az érdekeltségi mátrix. A mátrixban a táblázat értékeinek megfelelően elhelyezhetők az egyes érdekeltek, pozíciójuk pedig meghatározza jellegüket.

A mátrix „A” szegmensében található azok az érdekeltek, amelyek nagy fontossággal bírnak, és egyben a befolyásuk is jelentős. Ezek a projekt kulcs érdekeltek, amelyek kiemelt figyelmet érdemelnek. Lényeges érdekeik maximális figyelembevételre, igényeik kielégítésére, egyben biztosítani kell irányukban a folyamatos információáramlást, szükség esetén pedig közvetlen konzultációra kell törekedni. A kulcs érdekeltek – amint ezt a különböző színű rajzolt sávok is jelzik – a kategórián belül is differenciálódnak súlyuknak megfelelően. Ezt is figyelembe véve tehát a projekt kulcs érdekeltek:

Elsősorban:

- Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (ÚMFT IH)
- KvVM (KEOP KSZ)
- Önkormányzati minisztérium
- Szeged és Térsége Területfejlesztési Önkormányzati Társulás
- SZKTT, Polgármesterek Tanácsa
- Érintett települési önkormányzatok
- Érintett települések polgármesterei
- A szolgáltatási terület lakossága
- Vízközmű társulat

Másodsorban:

- DARFT
- Csongrád Megyei Területfejlesztési Tanács
- Politikai pártok

Ugyancsak meghatározó, de kisebb prioritást élvező stakeholder a „B” szegmensben helyet foglaló „Potenciális helyi alvállalkozók, szakemberek”. Az ő fontosságuk magas, befolyásuk azonban kisebb mértékű. Érdekeik figyelembevétele és az ennek megfelelő tervezés és végrehajtás a lényeges.

A „C” szegmensben helyet foglaló, az „A” negyedhez képest kisebb prioritású elemeket is kellő súllyal kell kezelni. Ez itt elsősorban megfelelő információáramlást és konzultációt jelent.

- A Kistérségi Iroda Munkatársai
- PME
- ATI-KTVF
- Szakhatóságok
- Építés felügyeleti Hatóság
- Kivitelezők, szállítók, szolgáltatók, szakértők
- A tendereken vesztes vállalkozások
- Médiumok

Végül a „D” szegmensbe tartozó elemek a projekt szempontjából nem kiemelt tényezők.

- Érintett civil szervezetek
- A kistérség többi KEOP 1.2.0 pályázója
- 100%-os önkormányzati tulajdonú üzemeltető
- Szegedi Környezetgazdálkodási Kht.

III. Interjúk véleményvezérekkel

Forráskút
Fodor Imre
Polgármester

1. Korábban próbálkozott-e a település közösségi pályázatok benyújtásával szennyvízcsatornázás, szennyvíztisztítás témában?
Nem. 2000 előtt volt ilyen kezdeményezés. Ekkor a lakossággal kötöttek előtakarékosági szerződéseket, de nem nyújtottak be pályázatot.
2. Milyen egyéb, nagyszabású településfejlesztési projektjeik vannak tervben, ill. folyamatban?
Az iskola felújítása, korszerűsítése, bővítése, ami egy első körben nyertes pályázat. Beadásra került a turisztikai szálláshely kialakítására is egy pályázat.
3. Ezek között hogyan helyezné el a szóban forgó projektet?
A szennyvízcsatornázási és szennyvíztisztítási projekt kiemelkedő, mind méretében, mind a lakosság érintettségében.
4. Hogyan foglalná össze a projekt előnyeit a lakosság szempontjából?
Hátránya az anyagi többlet kiadás. Többre fog kerülni az élet. Növekednek a költségek. Előnyök szennyvízkezelés kapcsán merülnek fel. Nem kell tartálykocsiba szippantani. Ha valaki folyamatosan igényli a tartálykocsis szolgáltatást, akkor az sokkal drágább, mint a vezetékes szennyvízellátás.
Belvizes időszakok idején a szennyvízagnak (falu 95 %-ban van) szennyezik a talajt, mikor kiöntenek. Ilyenkor nehéz, szinte élehetetlen körülményt okoznak a lakosoknak.
A projekt megvalósulásával kényelmesebbé válik az élet.
5. Hogyan foglalná össze a projekt előnyeit a önkormányzat szempontjából?
Infrastruktúra fejlődésével egy előre haladó tendenciát mutat a település. Az infrastruktúra kiépítése területén ez az a nagy szegmens, ami még nem található meg a településen. Az összes többi műszaki infrastruktúra rendelkezésre áll.
Előnyt jelent a vállalkozások és a munkahelyteremtés kapcsán. Hosszútávú terület felhasználási tervek vonatkozásában előnyt jelent, ha megtalálhatók ezek a közművek.
6. Miben látja a projekt lényegesebb kockázatát?
Ha nem nyerjük meg a második fordulót, és nem épül meg a rendszer.
Megvalósítás során megfelelő körültekintéssel végezze a kivitelező a munkát. Olyan humán feltételek legyenek a munka elvégzése során, amit elfogad a települési társadalom, a településen élő lakosság többsége.
Az elkészült közművek, művek megfelelően, hatékonyan és eredményesen tudjanak működni ne pedig félresikerült, sok technikai hibával küszködő rendszer kerüljön kiépítésre.
A fenntartás, fenntarthatóság a négy település vonatkozásában.

7. Van-e tudomása projektet ellenző szervezetekről, csoportokról, esetleg jelentős személyiségekről? Melyek, kik ezek és mik voltak a leggyakoribb ellenvetések?
Nincsen. Látszik, hogy a településeken hány százalékban lettek a lakosok a Közműtársulás tagjai. Nem úgy, mint kényszertagok. 90 % körül voltak, akik akarták és együttműködnek a Közműtársulatban a cél érdekében.
8. Mit gondol, melyek a leggyakoribb előítéletek, tévhitek a lakosság részéről a projekttel kapcsolatban?
Esetleg a műszaki tartalom kapcsán merülnek fel, hogy nem fog működni a hálózat. Más településeken szerzett korábbi tapasztalatok alapján gondolhatják ezt.
Megvalósulás tekintetében. Megvalósul-e, vajon mi lesz a pénzünkkel?
9. Lát-e hiányosságot az érintettek, elsősorban a lakosság eddigi tájékoztatásában? Ha igen, melyek ezek?
Nem látok hiányosságot. Lakossági fórumokon, helyi lapban egységes szerkezetben jelennek meg a Közműtársulásról az információk. Folyamatosan ellenőrző bizottság, küldöttgyűlés, pénzügyi bizottság ülésezik ezzel kapcsolatban. A Társulásnál folyamatosan tájékoztatják a lakosságot. Tehát, aki nem menekül el az információ elől, azt tud róla.

Bordány
Balogh Ferenc
Polgármester

1. Korábban próbálkozott-e a település közösségi pályázatok benyújtásával szennyvízcsatornázás, szennyvíztisztítás témában?

Nem. Előkészületeket megkezdtük 2003-2004 között. Fontosnak tartottuk azt, hogy kiválasztunk egy olyan technológiát, ami megfelelő. Legyen meg a lakossági akarat és legyen meg a pénzügyi háttere a projektnek. Amíg ez a három nem állt össze addig fölösleges lett volna ebben lépni. Most eljött az az időszak, amikor ezt meg lehet tenni.
2. Milyen egyéb, nagyszabású településfejlesztési projektjeik vannak tervben, ill. folyamatban?

A régiós ivóvíz minőség javító program és a szeméttelep rekultivációs pályázata, ami a második fordulóban van. Most valósult meg egy kistérségi beruházással a Bordány – Üllés közötti kerékpárút. A többi helyi jellegű – szociális központ kialakítása, ill. az óvoda felújítása.
3. Ezek között hogyan helyezné el a szóban forgó projektet?

Nem a legfontosabb fejlesztés. Bennünket köt a határidő is, amikorra Magyarország vállalta, hogy megvalósítja a szennyvízhálózat kiépítését. Azért ez egy jelentős anyagi ráfordítással fog járni a lakosság részéről is. Nem várják úgy az emberek, mint annak idején a telefont vagy a gázt, de elfogadják ennek a szükségességét.
4. Hogyan foglalná össze a projekt előnyeit a lakosság szempontjából?

Összkomfortossá válik a település. Különösen a fiatalabb korosztálynál számít ez.
5. Hogyan foglalná össze a projekt előnyeit a önkormányzat szempontjából?

Komfortosabb településsé válunk. Szeged közelsége miatt most is vonzó a település, de teljes infrastruktúra kiépülése is segíthet a megtelepedésben.
6. Miben látja a projekt lényegesebb kockázatát?

Egyrészt az előkészítés elhúzódása, a bürokratikus, lassú rendszerben. Kivitelezés elhúzódásában vagy eközben felmerülő műszaki problémákban. A működtetésnél az amortizációt szükséges, hogy beépítsék az árba, ami árnövekedést jelent majd. Árnövekedés visszafoghatja a fogyasztást, ami műszaki problémát okozhat. A rendszer a mostani fogyasztásra lesz kialakítva.
7. Van-e tudomása projektet ellenző szervezetekről, csoportokról, esetleg jelentős személyiségekről? Melyek, kik ezek és mik voltak a leggyakoribb ellenvetések?

Olyan van, aki nem ért vele egyet. De olyan, hogy összeállunk és teszünk is valamit, olyan nincs.
Aki nem támogatják elsősorban a költségek miatt.
8. Mit gondol, melyek a leggyakoribb előítéletek, tévhitek a lakosság részéről a projekttel kapcsolatban?

Az előtakarékosság kapcsán merül fel ilyen – nem valósul meg a projekt, akkor mi lesz a befizetett összeggel.

Különösebben nincsenek ilyenek.

9. Lát-e hiányosságot az érintettek, elsősorban a lakosság eddigi tájékoztatásában? Ha igen, melyek ezek?

Amikor indult a tervezés akkor volt falugyűlés. Minden évben január, február táján tartunk utcagyűlést – kisebb közösségek problémáit is meg lehet beszélni. Amikor ez volt a téma 40 - 45 % százalékban részt vettek. Írott sajtó Bordányi Naplóban is rendszeresen megjelent. Lakossági fórumon rendszeresen előkerül a téma.

Üllés
Nagy Attila Gyula
Polgármester

1. Korábban próbálkozott-e a település közösségi pályázatok benyújtásával szennyvízcsatornázás, szennyvíztisztítás témában?

Nem próbálkozott. Volt rá szándék, viszont pályázatot nem nyújtottak be. A feltételek adottak voltak, pályázatok is voltak. Vagy nem volt felkészülve a falu ennek a fogadására, vagy hiányzott az a fajta munka, az a fajta akarat, amivel ezt el lehet indítani. Egy Víziközmű Társulatot alakítani, és azt hogy a település lakossága, az ingatlan tulajdonosok 80-90 %-ban az akaratukat kinyilvánítsák, hogy nekik szükséges ez a beruházás – nem volt meg. Ennek elérése nehéz feladat, ezért nem is vállalták ilyen pályázatok beadását.
2. Milyen egyéb, nagyszabású településfejlesztési projektjeik vannak tervben, ill. folyamatban?

Ami elkészült a Bordány – Üllés közötti kerékpárút szakasz (106 milliós projekt). Most kerül benyújtásra június 2-vel a második szakasz Ülléstől Kiskunhalas felé az Erdei iskoláig tart. Ez is egy 80 milliós projekt. Művelődési Házunkat kívánjuk megújítani 2 pályázatból és önerőből, ami közel 100 millió forintos nagyságrendű. Tervezünk egy gyermekházat kialakítani, ami kb. 60 millió forint. Piactér kialakítása 45 millió Ft-os nagyságrendű, a Horgásztó turisztikai fejlesztése is folyamatban van.
3. Ezek között hogyan helyezné el a szóban forgó projektet?

Teljesen más a funkciója. Ez nem egy látványos dolog, ez a település jövőjét meghatározó közműfejlesztés. Hasonló, mint az áramszolgáltatás vagy gázszolgáltatás, ami annak idején beindult. Nagyon jól tudjuk, hogy a környezetünk mennyire el van szennyeződve, ártézi kútból nem lehet ivóvizet nyerni, illetve tisztavizet, ami felhasználható. Az összes szennyvíz, amit termelünk magunk alatt van. Minden település, ami szennyvizet termel és nincs szennyvíztisztítás, szennyvízelvezetés megoldva, az egy szennyvízkúpon helyezkedik el. Ennek nagy természet- és egészségkárosító hatása is van. Ezt kell megszüntetni. Maga a beruházás a település összképének vagy életminőségének javításában nem mindig van hangsúlyban. Erre a fejlesztésre szükség van, míg egy művelődési ház felújítása a komfortot szolgálja elsősorban, illetve a XXI. század kihívásainak próbál megfelelni. Ez viszont egy kötelező dolog, amit Magyarország az Európai Unióhoz való csatlakozásával egyidejűleg vállalt.
4. Hogyan foglalná össze a projekt előnyeit a lakosság szempontjából?

Kényelem szempontjából – nem kell havonta, kéthetente hívni a szippantós autót. A szennyvízelvezetés nem lesz túl olcsó. Ezzel mindenki tisztában van. Vagy az ivóvíz lesz drágább, vagy a szennyvíznek lesz külön ára. Azt is tudja, hogy ha kihívja a szippantós autót, az ott kezdődik, hogy 20 ezer. Nem biztos, hogy ezt mindenki bírja fizetni. Még mindig olcsóbb, ha a szennyvízhálózatot veszik igénybe és emellett környezetkímélő is. Egyszerűség és komfort érték. Minden szennyvíz egy szennyvízcsatornába folyik el. Ez főleg a belvizes időszakokban okoz gondot, amikor a talaj egyébként is telítődik, kiöntenek a szennyvízagnak. Hihetetlen, hogy milyen problémákat okozhat. Közegészségügyi szempontból sem megfelelő.

5. Hogyan foglalná össze a projekt előnyeit a önkormányzat szempontjából?
Igazából ez plussz vállalt feladat.
Előny, hogy lakosság komfort érzetét tudjuk vele növelni. Lakosságot megnyugtatjuk, hogy a környezetvédelem tekintetében megpróbálunk mindent megtenni. Intézményeket is be tudjuk kapcsolni ebbe a hálózatba.
Ezt üzemeltetni, működtetni kell, túlságosan sok plussz bevételünk nem származik. Örülünk, ha a feladatot el tudjuk látni és meg tudjuk tartani a rendszert önkormányzati működtetésben. Biztos, hogy lesznek majd problémák amikor a kivitelezés megkezdődik.
6. Miben látja a projekt lényegesebb kockázatát?
Első fordulónál tart a pályázat. Kockázat a támogatás mértéke. A mostani helyzet meg fogja változtatni a forrás allokációt. A várt 85 %-os támogatásból csak 70 %-ot ítélnék meg. Gondolom nem mi leszünk az elsők, akik azt mondják, hogy köszönjük szépen nem kérünk belőle. A többi településen is nehezen fogják így vállalni.
Kivitelezés szempontjából – amikor folyik – nem lehet kiszűrni teljes mértékben a kivitelező személyét. Nyílt Európai Uniós közbeszerzés alá fog tartozni. A kivitelező milyen alvállalkozókkal és hogyan dolgozik. A magyar törvényi háttér nem ad arra lehetőséget, hogy részletesen vizsgáljuk az alvállalkozókat és fővállalkozókat, és a körbe tartozást teljesen megszüntessük. Nyilván a vállalt feladatot el kell végezniük, de volt már olyan, hogy a munkát az alvállalkozó akasztotta meg nem fizetés miatt.
Kivitelezés során, olyan műszaki stopokat, korlátokat találunk, hogy azon a részen megoldhatatlanok, és át kell rajzolni a kivitelezés térképét.
Működés tekintetében. Most tervezve lett egy hatékony és jól működő szennyvíztisztító, de jól tudjuk, hogy a technika hogyan fejlődik a világban és 10-15 év múlva olyan környezetkímélő szennyvíztisztító berendezést találnak fel, ami esetleg még olcsóbban is üzemeltethető, amit nekünk már érvényesíteni kellene. Olyan környezetvédelmi előírást hoznak, amit nekünk érvényesíteni kell. Ez nem rövidtávú kockázati tényező, mert nyilván ez a tisztító korszerű, legkorszerűbb, ami ezen a térségen terveztek eddig.
7. Van-e tudomása projektet ellenző szervezetekről, csoportokról, esetleg jelentős személyiségekről? Melyek, kik ezek és mik voltak a leggyakoribb ellenvetések?
Nem tudok ilyenről. Volt nálunk egy egyszemélyes demonstráció. Nyilván nem tudott maga köré gyűjteni másokat. Ebből is látszik, hogy nincsenek csoportok. Egy ember van, aki nagyon nehezen érti meg a csatornázásnak a lényegét. Fizetni nem szeretne. Úgy gondolja, hogy az önkormányzat fizesse csak az önerőt. Nyilván ezt nem tudjuk megtenni, hisz akkora önerőről van szó. Ráadásul az ingatlanok értékét fogjuk megnövelni. Egy teljesen közművesített épület ingatlan nem annyit ér, mint egy félközműves.
Aki nem ért egyet – főleg a befizetés miatt. Olyan konstrukciók lettek kidolgozva az embereknek, hogy sokan a kisnyugdíjuktól is tudják fizetni. Ha nem ők, akkor az örökösök.
Egy ingatlannal együtt járnak kötelezettségek is, főleg ha fejlesztésről van szó. Ez egy olyan értéknövelő beruházás, ami nem az egységes 200 ezer forintos hozzájárulással növeli meg az ingatlan értékét, hanem jóval többel.
8. Mit gondol, melyek a leggyakoribb előítéletek, tévhitiek a lakosság részéről a projekttel kapcsolatban?
Vannak olya visszajelzések, hogy úgy sem fog ez megvalósulni. Azért mert volt régen egy szándék - ltp szerződések megkötésre kerültek, de pályázat nem lett benyújtva. A műszaki

háttér és tényleges szándék akkor nem volt. Legtöbb ember megfizette az ltp-t és nem lett belőle semmi. Ez alapja lehet a bizonytalanságnak.

Most teljesen új dologgal állnak szemben, másfajta szervezéssel. Ígéreték mögött voltak már a kész tények is, az előzetes tervek, így azért kicsit jobban át lehetett vinni a lakosságnál. Üllésen elsőként szerveztük meg a Víziközmű Társulathoz szükséges arányszámokat. 70-80 %-ot tudtunk produkálni már az első szerződéskötéskor. Most 98-99 %..

Innentől kezdve olyan drága lesz az ivóvíz, hogy nem is lehet vizet használni. Tényleg drágább lesz, de nem annyival, mint a környezetterhelési díjat kellene fizetnie mindenkinek. Vagy amennyire megbüntethetnék a községet, hogy nem teljesíti EU-s kötelezettségeit.

Hallottam különböző műszaki problémákra vonatkozóan. Forráskútra vinni a szennyvizet – milyen megoldás ez. A szennyvíztisztító Forráskút és Üllés közigazgatási határában lesz a négy település csillagpontjában.

Befizetések sorsa. Lakástakarék számlára futnak a befizetett összeg. Ehhez jön majd a 30 %os állami támogatás. Lakástakarékpénztár felügyeletével működik minden. Könyvvizsgálónk van. Négy település képviselőtestületei a küldöttek, intéző és ellenőrző bizottság felügyeli a tevékenységünket, ill. ennek a projektnek a működését.

9. Lát-e hiányosságot az érintettek, elsősorban a lakosság eddigi tájékoztatásában? Ha igen, melyek ezek?

Biztos, hogy sokat segítené, ha megyei média, megyei lapok bekapcsolódnának vagy régiós lapok. Vagy olyan kiadványok, amiben kimondottan a Bordány, Forráskút, Üllés. Zsombó szennyvízcsatorna hálózatát részletezi. Helyi újságban szoktunk megjelentetni. Nyilván az összeesküvés elméleteknek van egy olyan alapja, hogy mindig a helyi vezetés benne van a mutyiban és a helyi lapokban nem lehet elvenni ennek az élet. Régiós szintű médiában is meg kell jelennie, hogy elérje a megfelelő célt és hatást.

A négy településen itt van egyedül csatornázás. Ez annak idején önerőből valósult meg?

Itt van körülbelül 4 %-os csatornázottság. Annak idején valamennyi kormányzati támogatásból ment, még a rendszerváltás előtt, 70-es években, 80-as évek elején épült ez a csatornahálózat. Rendkívül költséges megoldás és nem túlságosan jó maga a konstrukció, ahogy ez elkészült. Az akkori kornak megfelelő csövekkel és nem túl jó mélységgel lett elhelyezve ez a hálózat. Azt gondolom, hogy akkor ez egy előrelépés volt. Most azt szeretnénk fejleszteni, és a továbbfejlesztett változatával a települést csatornázni kívánjuk.

Zsombó
Gyuris Zsolt
Polgármester

1. Korábban próbálkozott-e a település közösségi pályázatok benyújtásával szennyvízcsatornázás, szennyvíztisztítás témában?

Nem. Előkészületek voltak a korábbi önkormányzati ciklusokba, de pályázat benyújtására nem került sor.

Volt egy kísérleti technológiai, amiből nem lett semmi. Még a 90-es évek közepén.

Az előző ciklusban felmerült már egy korábbi változata ennek a most megtervezett rendszernek. Elkezdődött a tervezés, de az önkormányzatok nem tudtak megegyezni, így beadásig nem jutottak el
2. Milyen egyéb, nagyszabású településfejlesztési projektjeik vannak tervben, ill. Folyamatban?

Kerékpárút építés, belterület és a hozzá tartozó külterületi szakasszal, településközpontba még bejönne. Pár éven belül kellene, hogy a szomszédos településekkel is megépüljön az összeköttetés.

Viszonylag kevés egy-két utca, ami nincs burkolva, de ezt szándékosan halasztjuk, amíg a szennyvíz beruházás meg nem valósul.

Intézmények felújítása – bölcsődét szeretnénk építeni.

Csapadékvíz elvezető rendszerre is pályázunk.
3. Ezek között hogyan helyezné el a szóban forgó projektet?

Nagyságrendileg a legnagyobb.

Fontosságát tekintve nehéz sorba rakni, hogy csatorna, bölcsőde vagy bicikliút. Mindegyik a saját műfajában fontos. Mindegyik olyan, hogy az élet egy részét lefedi.
4. Hogyan foglalná össze a projekt előnyeit a lakosság szempontjából?

Előny lesz a kiszámítható biztonságos közműellátottság. Mindenki megoldja most is, csak nem túl környezet kímélően. Egy kockázati tényezőt sikerül ezzel kiiktatni, ugyanis nálunk az utóbbi 10 évben kétszer volt belvizes helyzet. Ebben jelentős része volt annak, hogy napi félmillió köbméter víz ide kerül a belterület alá és megemeli a talajvízszintet. Az a tartalék, aminek itt a homokon meg kellene lennie nem volt meg és így a csapadékosabb időszak olyan belvizet tudott kialakítani, amit csak heteken keresztül lehetett eltávolítani. Mindenkinek jelentős vagyronrongálódást, életminőség romlást, és egészségügyi kockázatot rejtett.
5. Hogyan foglalná össze a projekt előnyeit a önkormányzat szempontjából?

Elégedettek lesznek a lakosok. Más infrastruktúra is fejlődhet, például az utak javítása az érintett részeken. Ez előbb utóbb esedékessé válna, így egyszerre meg lehet oldani.

Teljekörű lesz az infrastruktúra, így vonzóbbá válik majd a település akár lakossági akár vállalkozói, beruházói szempontból.

Jelenlegi önkormányzati tulajdonban lévő Viziközmű Üzemeltető cég tovább tud erősödni, így hogy még egy közszolgáltatást ellát. A költséghatékonyságra is jó hatással lesz, másrészt tud annyira erősödni, hogy bármilyen kényszerhelyzet ellenére saját tulajdonban tudjon maradni.

6. Miben látja a projekt lényegesebb kockázatát?
- Kockázatos maga az önerő biztosítása, olyan szempontból, hogy a Víziközmű Társulatokon keresztül úgy tűnik, hogy 10 % önerőt tudnak biztosítani a lakosaink. Viszont nem tudjuk, hogy mennyi lesz a 2. fordulóban az önerő összege. Várhatóan 15-25 % körül lehet saccolni. Ez akkora tétel, amit az önkormányzatnak kell majd biztosítani, ami már megközelíti a település költségvetésének felét. Ennek biztosítása nem lenne egyszerű feladat. A település nem tartozik a hátrányos helyzetűek közé, így még az önerő biztosítására sem tudnánk pályázatot benyújtani. Egyébként anyagilag, elhelyezkedésileg hasonló a helyzetünk, mint a többi érintett településnek. Ezt a helyzetet majd úgy kell megoldani, hogy ne nagyon jelenjen meg a szennyvízdíjakon, hogy ne az legyen, hogy a szomszédos településen kevesebb a szennyvízdíj.
- Önkormányzatok lesznek e olyan helyzetben, hogy ekkora hitelt felvállaljanak, ami az önerőhöz szükséges. Ugyanis jogszabályok meghatározzák, hogy mekkora az önkormányzatok adósság korlátja.
- Amikor a lakosság szembesül azzal, hogy havi rendszerességű fizetési kötelezettsége lesz, biztos, hogy a projekt támogatottsága csökkenhet.
7. Van-e tudomása projektet ellenző szervezetekről, csoportokról, esetleg jelentős személyiségekről? Melyek, kik ezek és mik voltak a leggyakoribb ellenvetések?
- Csoportokról semmiképpen sem, egyedi személyekről tudok. Látszik a Víziközmű Társulat forrásgyűjtésében is, hogy kb. 4-5 % az a rész akinek egyik része azért áll ellen, mert nem hiszi el, hogy lesz ebből valami, mint ahogy már sokszor csalódott az életben, a másik rész magát ezt a közművet sem tartja szükségesnek. Ez általában generációs kérdés.
8. Mit gondol, melyek a leggyakoribb előítéletek, tévhitek a lakosság részéről a projekttel kapcsolatban?
- Bizalmatlanság van, a régebbi tapasztalatok miatt. Vagy mint a gáz bekötésénél, hogy be lehetett köttetni, de később kevesebért lehetett a rendszerre csatlakozni.
- Ezeket az előítéleteket jól sikerült csillapítani a lakossági fórumokon.
9. Lát-e hiányosságot az érintettek, elsősorban a lakosság eddigi tájékoztatásában? Ha igen, melyek ezek?
- Az érintettek tájékoztatása megtörtént lakossági fórumokon, helyi újságban, honlapon keresztül. Működik egy Kérdés Ház, ahol feltehetik kérdéseiket az érdeklődők, Erre mindig is nagy hangsúlyt fektettünk. Nem is tehettünk volna másként, mert a pályázatnak feltétele volt a lakossági támogatottság. Meg kellett ismertetni és elfogadtatni a feltételeket és a terveket. Ez már megtörtént, már 2007-ben.
- Képviselőtestület üléseken, Víziközmű Társulat különböző ülésein, nagyon aktív a társulatunk elnöke havi rendszerességgel tájékoztatja a lakosságot. Ha valami fontos lépés van a projekttel kapcsolatban az önkormányzat is megteszi a kellő lépéseket. Mindenkinek benne van a tudatában.

IV. Interjúk civil szervezetekkel

Serpentes Alapítvány

Mizsei Edvárd alapító

1. Van-e tudomásuk a „Bordány, Forráskút, Üllés, Zombó szennyvízcsatornázásának és szennyvíztisztításának fejlesztése” c. projektről?

Ezidáig nincs tudomásunk a projektről.

2. A projekt jelenlegi fázisában (2 fordulós pályázat; projektfejlesztés – felkészülés a 2 fordulós dokumentáció benyújtására) elegendő-e szervezetük számára a fejlesztésről rendelkezésre álló információ?

Az érdemi véleményformáláshoz több információra lenne szükségünk.

3. A projekttel kapcsolatos állásfoglalásuk kialakításánál milyen főbb szempontokat vesznek figyelembe?

A környezetre gyakorolt pozitív hatást tartjuk az egyik legfontosabb szempontnak.

4. Milyen tájékoztatást/együttműködést igényelnének túl a hivatalos és jogszabályi kötelezettségeken?

A hivatalos kereteken kívül, on-line portálokon történő tájékoztatást.

5. Általánosságban véve hogyan jellemezhető, összegezhető szervezetük hozzáállása a szóban forgó (vagy a hasonló jellegű) projektekhez?

A vízbázis védelme és a szennyvíztisztítás mindig is érdekelte szervezetünket.

6. Az eddigi gyakorlatukból kiindulva milyen pozitív és negatív tapasztalataik vannak az ilyen jellegű fejlesztési projektekkel kapcsolatosan (megvalósítás, üzemeltetés)?

A nagyobb volumenű fejlesztési projektek mindig nagyobb szervezőképességet és megfelelő tájékoztatást igényelnek. A beruházók és kivitelezők közötti kommunikáció és csúszások, sokszor túlmennek a lakosság tűrőképességén és ez részükről negatív véleményformáláshoz vezet.

7. Hogyan foglalná össze egy ilyen projekt előnyeit?

A szóbanforgó településeken csökkenhetnek a szennyvíz problémák.

8. Miben látja az ilyen jellegű projektek lényegesebb kockázatait?

A technokrata szemlélettel kivitelezett csatornázási program több környezetterheléssel járhat, mint a helyi kis szennyvíztisztítók üzemeltetése.

9. Mit gondol, melyek a leggyakoribb előítéletek, tévhitek a lakosság részéről az ehhez hasonló projektekkel kapcsolatban?

A túlságosan magasra szabott szennyvízdíj a lakosságot nagyon megterhelheti.

10. Szennyvízcsatornázás, illetve -tisztítás tartalmú projektek esetén lát-e hiányosságot az érintettek, elsősorban a lakosság, tájékoztatásában? Ha igen, melyek ezek?

A beruházó megtévesztő, illetve hiányos információkkal láthatja el a lakosságot.

Csemete Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

Antalné Baukó Angéla környezeti, nevelési előadó

1. Van-e tudomásuk a „Bordány, Forráskút, Üllés, Zombó szennyvízcsatornázásának és szennyvíztisztításának fejlesztése” c. projektről?

A projektről egyesületünknek nincs tudomása.

2. A projekt jelenlegi fázisában (2 fordulós pályázat; projektfejlesztés – felkészülés a 2 fordulós dokumentáció benyújtására) elegendő-e szervezetük számára a fejlesztésről rendelkezésre álló információ?

A projekt jelenlegi fázisában semmilyen információval nem rendelkezünk a fejlesztésre vonatkozóan.

3. A projekttel kapcsolatos állásfoglalásuk kialakításánál milyen főbb szempontokat vesznek figyelembe?

Főbb szempontjaink a következők: mennyire van összhangban a projekt tartalma a kiírt célokkal? A tervezett tevékenység minden pontja kivitelezhető-e a vállalt határidőn belül? Hogyan történik a lakosság tájékoztatása a fejlesztés kezdetén, közben és a projekt zárásakor?

4. Milyen tájékoztatást/együttműködést igényelnének túl a hivatalos és jogszabályi kötelezettségeken?

Egyesületünk szívesen részt venne lakossági fórumokon, illetve havi rendszerességgel megjelenő hírlevélben keresztül tájékozódna.

5. Általánosságban véve hogyan jellemezhető, összegezhető szervezetük hozzáállása a szóban forgó (vagy a hasonló jellegű) projektekhez?

Egyesületünk 2003-2004-es évben partnerként részt vett egy ISPA csatornázási projektben, melyben a lakossági tanácsadás-tájékoztatás feladatát vállalta magára.

6. Az eddigi gyakorlatukból kiindulva milyen pozitív és negatív tapasztalataik vannak az ilyen jellegű fejlesztési projektekkel kapcsolatosan (megvalósítás, üzemeltetés)?

Pozitívum: fenntartható fejlesztések valósulnak meg, a fejlesztések hozzájárulnak a lakosság életvitelének javításához, a települések gazdasági fellendüléséhez. Negatívum: a pályázat elbírálásának határideje csúszik, emiatt a bevállalt határidők tartása nehézkes, olykor lehetetlen. A pályázati beszámolók elkészítése nagy létszámú alkalmazottat kíván. A folyamatosan változó pénzügyi helyzet miatt a projekt pénzügyi koordinálása nehézkes.

7. Hogyan foglalná össze egy ilyen projekt előnyeit?

Előnyök: a pályázó települések infrastrukturálisan fejlődnek, a lakosság életszínvonala javul, a települések aktívan bekapcsolódnak a gazdaság keringésébe, befektetőket vonzanak, a település népessége növekedik az újonnan betelepültek által.

8. Miben látja az ilyen jellegű projektek lényegesebb kockázatait?

Kockázatok: labilis gazdasági helyzet, határidők csúszása, szakértelem hiánya

9. Mit gondol, melyek a leggyakoribb előítéletek, tévhitek a lakosság részéről az ehhez hasonló projektekkel kapcsolatosan?

A pályázaton nyert összeg nem, vagy csak részben fordítódik a program megvalósítására. A lakoságnak is jelentős anyagi befektetést kell produkálniuk, ami nem térül meg.

10. Szennyvízcsatornázás, illetve -tisztítás tartalmú projektek esetén lát-e hiányosságot az érintettek, elsősorban a lakosság, tájékoztatásában? Ha igen, melyek ezek?

Hiányosságnak a lakossági fórumokon való részvételi arányokat tartjuk. Sajnos hiába szerveznek a projekt vezetői tájékoztató lakossági fórumot, a lakosság sokszor érdektelen, és nem jelenik meg a fórumon.

Csermely Környezetvédelmi Egyesület

Csehó Gábor elnök

1. Van-e tudomásuk a „Bordány, Forráskút, Üllés, Zsombó szennyvízcsatornázásának és szennyvíztisztításának fejlesztése” c. projektről?

Eddig még nem értesültünk erről a dologról.

2. A projekt jelenlegi fázisában (2 fordulós pályázat; projektfejlesztés – felkészülés a 2 fordulós dokumentáció benyújtására) elegendő-e szervezetük számára a fejlesztésről rendelkezésre álló információ?

Értelemszerűen nem. Az álláspontunk kialakításához információra van szükségünk.

3. A projekttel kapcsolatos állásfoglalásuk kialakításánál milyen főbb szempontokat vesznek figyelembe?

A környezetre gyakorolt hatást tartjuk a legfontosabbnak. Vizsgáljuk pl., hogy szükség van-e több település egy közös rendszerbe integrálására, ilyen hosszúságú hálózatra. Ez ugyanis nagyszabású földmunkákkal is jár. Lehetnek ennél környezetkímélőbb megoldások is, mint pl. bizonyos helyi, kisebb kapacitású berendezések, amelyek ugyanakkor kellő hatékonysággal működnek.

4. Milyen tájékoztatást/együttműködést igényelnének túl a hivatalos és jogszabályi kötelezettségeken?

A hivatalos keretek véleményünk szerint elegendőek a pontosak a tájékoztatáshoz, és véleménynyilvánításhoz. (Kifüggesztés, lakossági fórum stb.)

5. Általánosságban véve hogyan jellemezhető, összegezhető szervezetük hozzáállása a szóban forgó (vagy a hasonló jellegű) projektekhez?

A vízbázis védelme igen fontos számunkra. Nem szívesen támogatunk zöldmezős beruházásokat és az alapvető hozzáállásunk az, hogy a kisebb településeken kisebb létesítményekkel is megoldható a szennyvíztisztítás. De inkább a szóban forgó nagyberuházás, mint a 0 megoldás, mert a fennálló helyzeten ez is javít. A kistelepüléseknek nincsen pénzük a környezetkímélőbb megoldásokra, az EU viszont a nagyberuházásokat támogatja. Ezt kénytelenek vagyunk tudomásul venni.

6. Az eddigi gyakorlatukból kiindulva milyen pozitív és negatív tapasztalataik vannak az ilyen jellegű fejlesztési projektekkel kapcsolatosan (megvalósítás, üzemeltetés)?

A nagyberuházások sok buktatóval járnak. A csúszások a lakosság tűrőképességét alaposan igénybe veszik. A beruházó rossz kommunikációja a felkért kapcsolattartókat (pl. a civilszervezeteket) teszi hiteltelenné. A lakosság kényelme szempontjából viszont előnyösek. Környezetvédelmi szempontból a 0 megoldáshoz képest jobb helyzetek jönnek létre. Az üzemeltetésre nincsen rálátásunk.

7. Hogyan foglalná össze egy ilyen projekt előnyeit?

Az érintett településeken megoldódhatnak a szennyvízzel kapcsolatos problémák. A befogadó vízminősége alaposan javulni fog.

8. Miben látja az ilyen jellegű projektek lényegesebb kockázatait?

Abban, hogy a nagyberuházás szintű megoldás túl nagy környezetterheléssel jár, szemben a kisebb léptékű helyi megoldásokkal.

9. Mit gondol, melyek a leggyakoribb előítéletek, tévhitek a lakosság részéről az ehhez hasonló projektekkel kapcsolatban?

Az elhúzódó munkálatok megnehezíthetik a lakosság életét, kényelmetlenségeket okoznak.

10. Szennyvízcsatornázás, illetve -tisztítás tartalmú projektek esetén lát-e hiányosságot az érintettek, elsősorban a lakosság, tájékoztatásában? Ha igen, melyek ezek?

Általánosságban - nem az adott projekttel kapcsolatban - igen. Az időzítéssel, a vízdíj mértékével, a választott technológia előnyeivel és hátrányaival kapcsolatban a beruházó gyakran nem folytat nyílt és hiteles kommunikációt.

V. Az elvégzett közvélemény kutatás eredményei

V.1. A kutatás bemutatása

A közvélemény kutatás keretében a projekttel érintett négy település: Forráskút, Üllés, Bordány és Zsombó lakosságának 18 éves és idősebb sokaságából vettünk mintát. A minta kiválasztásának módja az egyszerű véletlen mintavételhez állt a legközelebb. A felmérés körülményeihez alkalmazkodva ugyanis az adatszerzéshez az egyéni, írásbeli, kérdőíves megkérdezés módszerét választottuk, önkéntes kitöltési lehetőséggel. Az elkészült kérdőíveket (egy példány a mellékletben megtalálható) a polgármesteri hivatalokban és közintézményekben helyeztük el és megkértük a vezetőket, ügyintézőket, hogy hívják fel a lakosokat azok kitöltésére. Ezen kívül néhány helyi lakos saját ismeretségi körében vállalta a kérdőívek terjesztését és összegyűjtését. Minden érintett maga dönthette el, hogy vállalkozik-e erre, vagy sem. Az adatgyűjtés során semmilyen kiválasztási kritériumot nem alkalmaztunk a válaszadók személyét illetően kivéve, hogy csak a megadott települések 18 éves és annál idősebb lakossága körében vizsgáloztunk.

Az adatgyűjtés során összesen 78 kérdőív érkezett vissza. A minta reprezentativitásának ellenőrzésére elvégeztük a lekérdezett és a projekt EMT-jében közölt demográfiai adatok összevetését.

Az érintett települések lakosságának hozzávetőlegesen 60%-a 18 és 60 év közötti személy. Mintánkban 84% az ilyen korú emberek aránya, ami elméletileg felülreprezentáltságukat jelenti. A 60 feletti, szemben a statisztikai adatokban található 20%-kal, csak 15%-os arányban szerepelnek a mintában. Csakhogy a mintavételből szándékosan kihagytuk a KSH adatokban szereplő, legfeljebb 17 éves fiatalokat, akik pedig a népesség mintegy 20%-át alkotják a településeken. Az eltérések így már elfogadhatóak.

A statisztikai adatok tanúsága szerint az érintett települések aktív korú lakosságának átlag 60-65%-a gazdaságilag valóban aktív. Mintánkban ez az arány 73%, tehát itt is felülreprezentáltság érvényesül. A különbség azonban még elfogadható mértékű.

Egyedül a nemek arányában található komolyabb kivetni való. Válaszadóink 75%-a ugyanis nő, ami egyértelműen komoly eltérés a lakosság tényleges nemek szerinti megoszlásához képest.

A begyűjtött adatok települések szerinti megoszlása: Bordányból 22 db (28%), Zsombórol 13 db (17%), Forráskútról 15 db (19%), Üllésről 28 db (36%) kérdőívet sikerült összegyűjteni. Ha az arányokat összevetjük a lakosság létszámának megoszlásával, akkor azt látjuk, hogy Bordány és Forráskút súlyának megfelelően képviselt a mintában, míg Zsombó alul-, Üllés pedig felülreprezentált. Összességében azonban az eredményeket jelentősen torzító eltérés nem mutatkozik.

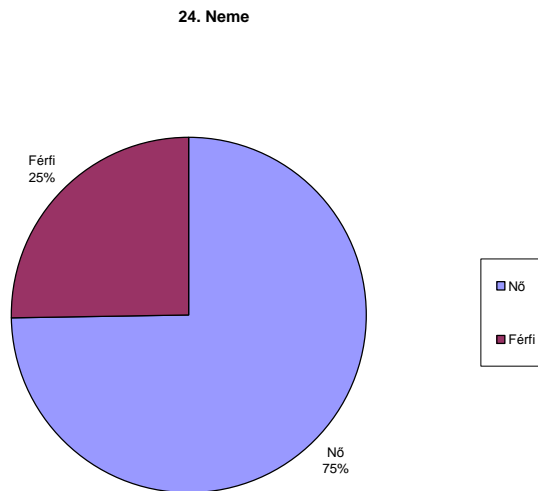
Összefoglalóan azt mondhatjuk, hogy ha némi fenntartással is, de a kiemelt minta a kiválasztási módszerből adódóan és az ellenőrző adatok bizonyossága szerint a reprezentativitás szempontjából elfogadhatónak mondható, megjegyezve, hogy a nők jóval nagyobb arányban vállalták a kérdőív kitöltést, mint a férfiak.

V.2. A kutatás eredményei

V.2.1. Demográfiai adatok

Nemek szerinti megoszlás

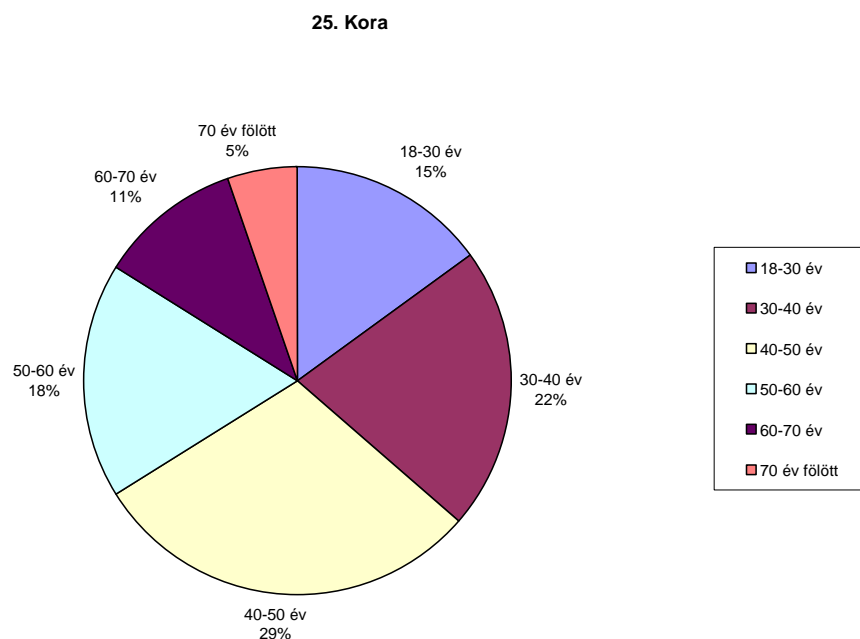
75 fő, a kérdőívet kitöltők 96,15%-a válaszolt

Mint korábban már említettük, mintánkban a nők erősen felülprezentáltak

Életkor szerinti megoszlás

74 fő, a kérdőívet kitöltők 94,87%-a válaszolt

A kor megoszlásban nincsen jelentős eltérés az átlagos hazai mutatókhoz viszonyítva. A KSH adatokból tudjuk, hogy a népesség az érintett településeken is öregedő tendenciát mutat.

Legmagasabb iskolai végzettség

71 fő, a kérdőívet kitöltők 91,03%-a válaszolt

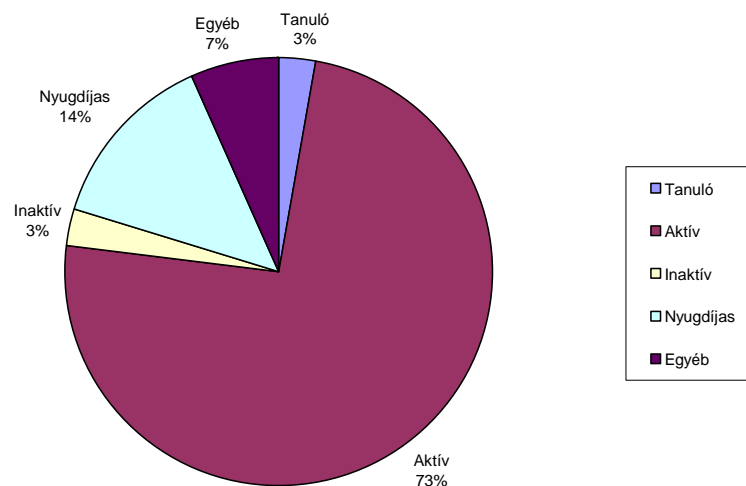
26. Legmagasabb iskolai végzettsége?

Gazdasági aktivitás

74 fő, a kérdőívet kitöltők 94,87%-a válaszolt

27. Jelenleg Ön

Mintánk nem tükrözi híven a települések gazdaságilag aktív népességének arányát, ami a KSH adatok szerint 60-65%.

Foglalkozása/beosztása (ha inaktív akkor a legutolsó foglalkozása)

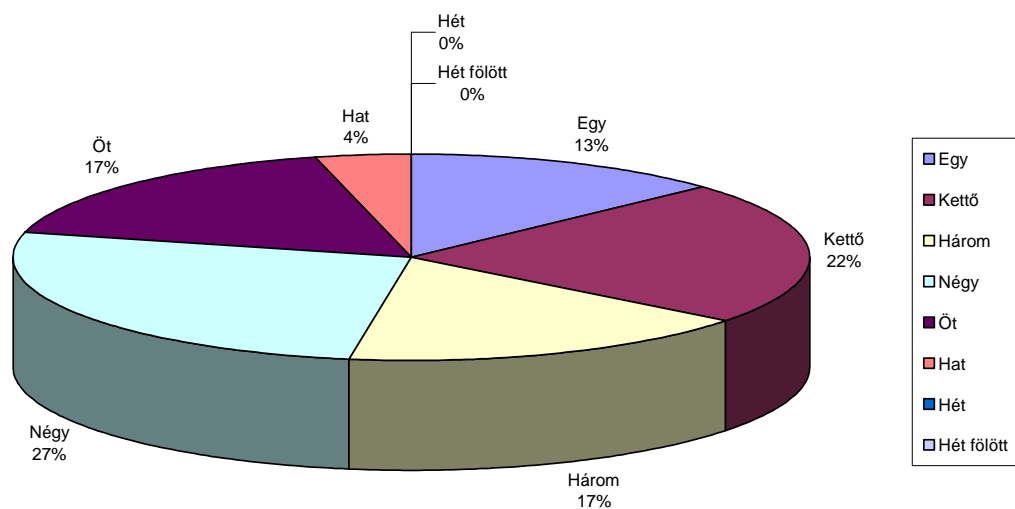
44 fő, a kérdőívet kitöltők 56,41%-a válaszolt

foglalkozás	db	foglalkozás	db
GYED	1	Adminisztrátor	3
informatikus	1	Köztisztviselő	1
Vállalkozó	1	Tanár	1
Segédmunkás	1	Takarító	1
szakalkalmazott	1	Művelődési ház igazgató	1
alkalmazott	2	Vezető	1
Telep vezető	1	Pedagógus	5
Pénz ügyintéző	1	Dajka	2
Küldeményfelvelő	1	Humán szolgáltatás	1
Őstermelő	2	Óvodapedagógus	5
Zöldség kertész	1	Eladó	1
Laboráns	1	Előadó	1
Orvos	1	Idegenforgalmi szakember, referens	1
Értékesítési vezető, ügyvezető	1	Könyvelő	1
Művezető	1	Ügyintéző	2

Háztartásra vonatkozó információ

76 fő, a kérdőívet kitöltők 97,44%-a válaszolt

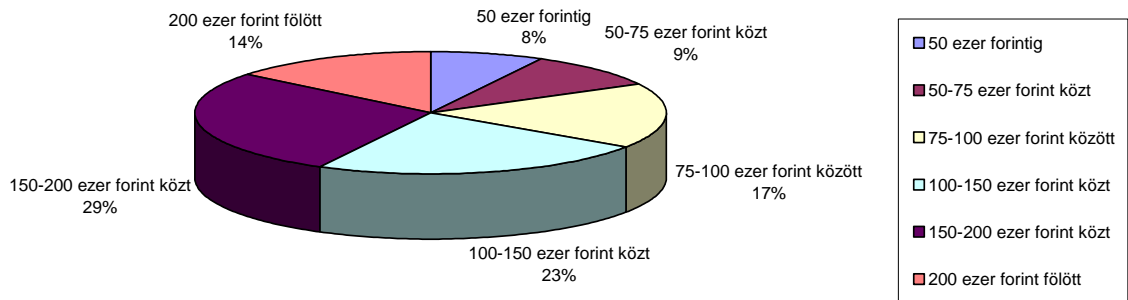
29. Hány fős háztartásban él?

Nettó havi jövedelem

64 fő, a kérdőívet kitöltők 82,04%-a válaszolt

30. Mennyi az összesített nettó havi jövedelmük?

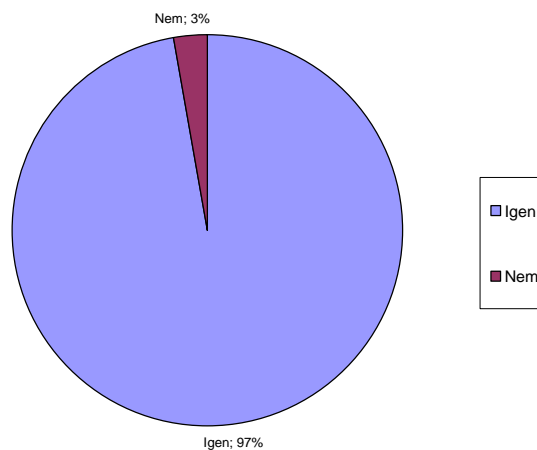
Érdeemes megfigyelni, hogy miközben a megkérdezettek döntő többsége legalább kétfős háztartásban él és mind a 3, mind a 4, vagy annál több fős háztartások aránya is igen nagy, az emberek túlnyomó része kevesebb mint nettó havi 200.000 Ft-ból gazdálkodik. Ilyen körülmények között számítani lehet a lakosság fokozott érzékenységre.

V.2.2. Tájékozódási szokások

Szokott Ön tájékozódni a településén és környékén történő eseményekről?

75 fő, a kérdőívet kitöltők 96,15%-a válaszolt

1. Szokott Ön tájékozódni a településén és környékén történő eseményekről?

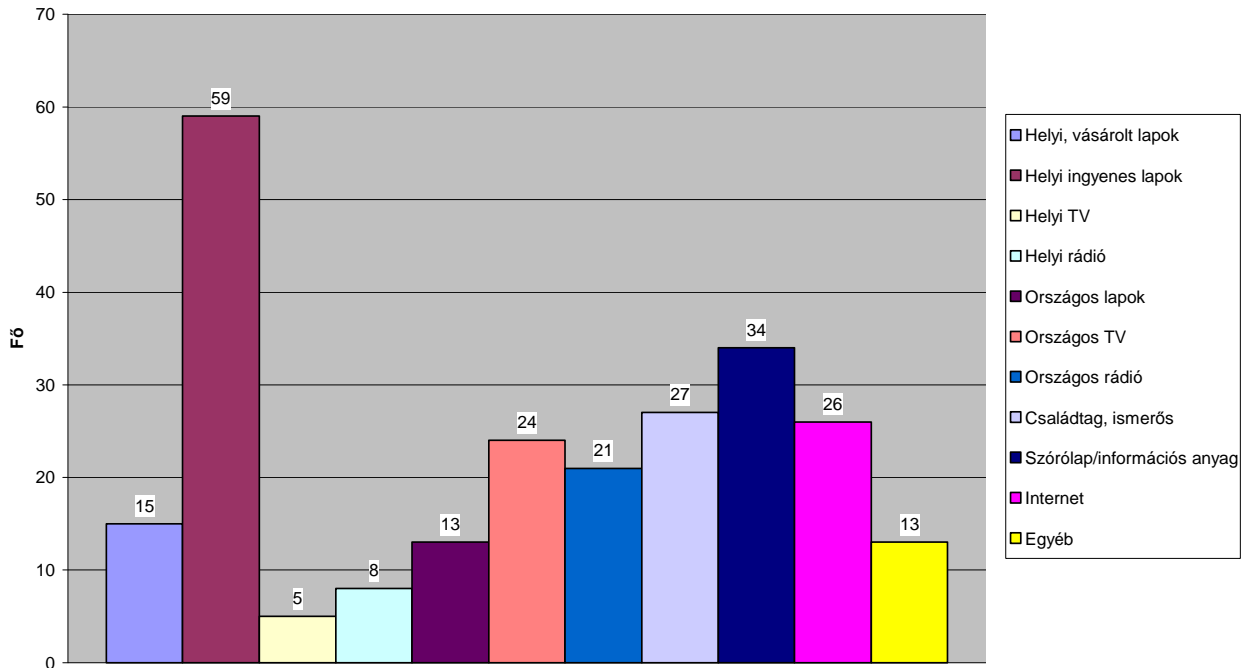

A diagram tanúsága szerint a túlnyomó többségnek van igénye a településeket érintő információkra.

Milyen forrásokból szokott tájékozódni? (Többet is megjelölhet.)

77 fő, a kérdőívet kitöltők 98,72%-a válaszolt

2. Milyen forrásokból szokott tájékozódni?

Az adatok tanúsága szerint messze a legtöbben a helyi ingyenes lapokból tájékozódnak a legszívesebben. Megjegyzendő: miután a kérdőíven itt több lehetőséget is meg lehetett jelölni, megvizsgáltuk az egyes kombinációkat is. Azonban csak egyetlen jellemző (összesen 12 fő által jelölt) választás volt, méghozzá éppen a helyi ingyenes lapok kizárólagos választása. A többi kombináció legtöbbször csak egy-egy személy jelölte.

A sorban a második a szórólap/információs anyag választása. Csak harmadik leggyakoribb jelölt a családtag/ismerős és ezzel lényegében holtversenyben áll az Internet. Nem sokkal maradnak el az országos tévé és rádió csatornák és számottevő még a helyi vásárolt lapok szerepe is.

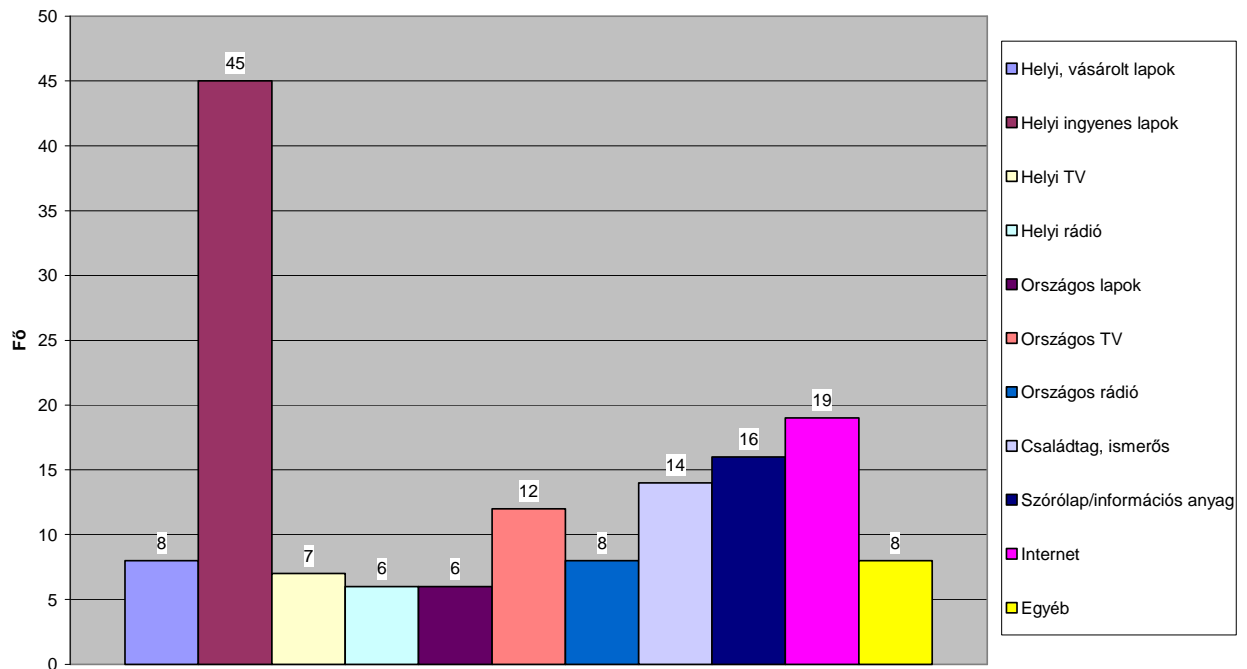
Sajátos módon a sereghajtó szerepe jutott nem csak az országos lapoknak, de a helyi elektronikus médiának is (tv, rádió)

Melyik információforrást tartja a leghitelesebbnek? (Többet is megjelölhet.)

74 fő, a kérdőívet kitöltők 94,87%-a válaszolt

A helyi ingyenes lapok nem csak a legnépszerűbbek, de ezeket tartják az emberek a leghitelesebbnek is. A hitelesség szempontjából felállított sorrend többé-kevésbé megfelel az egyes médiumok kedvelésének, ám van egy számottevő különbség: a csak 4. legkedveltebb Internetet a második leghitelesebb forrásnak értékelték.

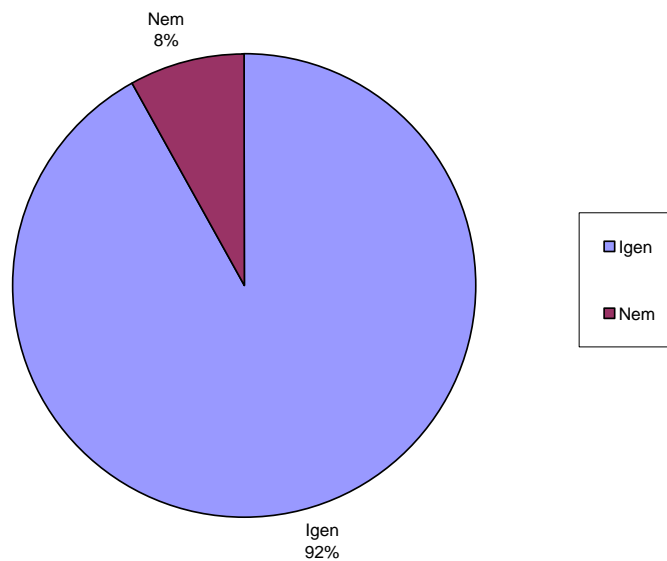
3. Melyik információforrást tartja a leghitelesebbnek?

Hallott már az EU által támogatott szennyvízkezelési projektről? (Bordány, Forráskút, Üllés, Zsombó szennyvízcsatornázásának és szennyvíztisztításának fejlesztése)

75 fő, a kérdőívet kitöltők 96,15%-a válaszolt

4. Hallott már az EU által támogatott szennyvízkezelési projektről?

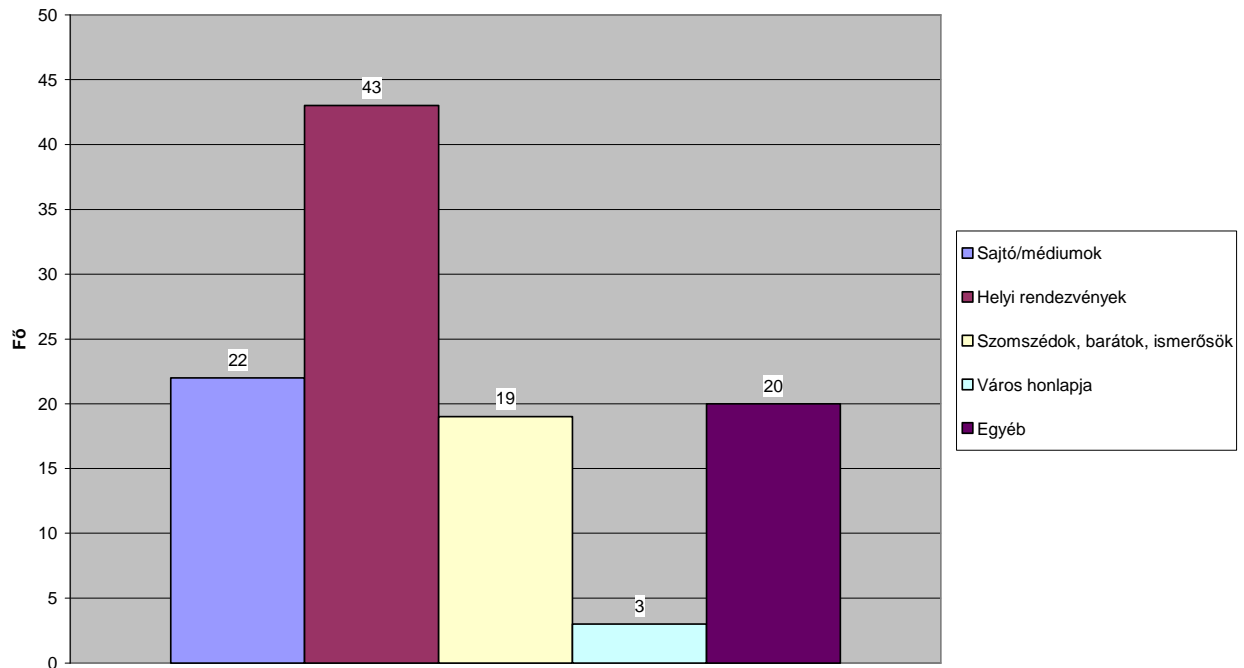
Vagyis elmondható, hogy már az eddigiekben is csaknem mindenki értesült a projektről.

Ha igen, honnan?

71 fő, a kérdőívet kitöltők 91,03%-a válaszolt

5. Ha igen, honnan?

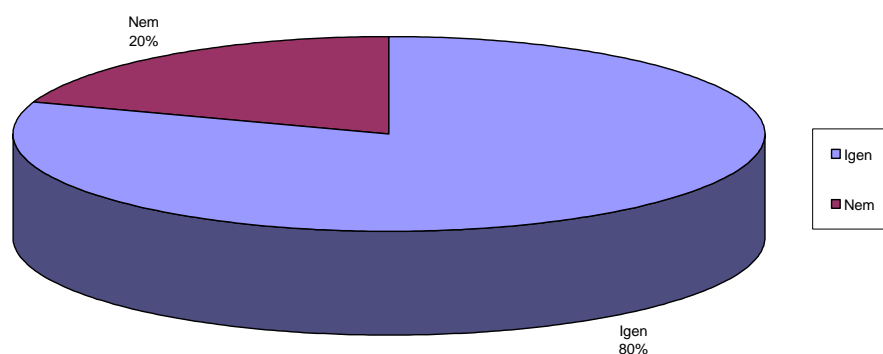

Nyilvánvalóan az eddigi lakossági fórumok hatásaként a legtöbben a helyi rendezvényekre hivatkoztak, de jelentős a médiumok és a „szájreklám” szerepe is. Az „egyéb” válaszok gyakorisága jelzi, hogy a tájékoztatás más formáira is nyitottak az emberek.

Szokott erről a témáról beszélgetni családtagjaival, ismerőseivel?

76 fő, a kérdőívet kitöltők 97,44%-a válaszolt

6. Szokott erről a témáról beszélgetni családtagjaival, ismerőseivel?

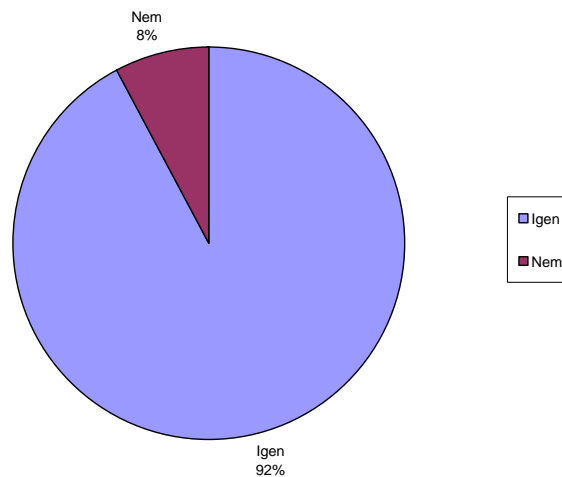
A diagram azt mutatja, hogy a projekt, de legalábbis az alapjául szolgáló probléma magánbeszélgetésekben is megjelenő téma; vagyis az embereket ténylegesen foglalkoztatja a kérdés.

V.2.3. A projekthez kapcsolódó kérdések

Érdekli e Önt, hogy mi történik a szennyvízzel, amit az Ön háztartása termel?

76 fő, a kérdőívet kitöltők 97,44%-a válaszolt

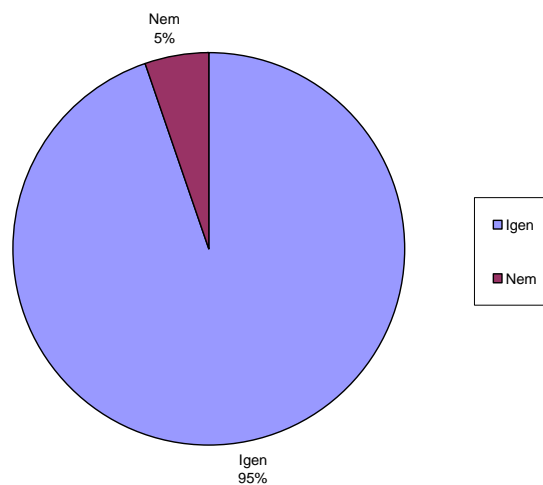
7. Érdekli e Önt, hogy mi történik a szennyvízzel, amit az Ön háztartása termel?

Ön szerint kell e változtatni a szennyvízkezelés jelenlegi gyakorlatán?

76 fő, a kérdőívet kitöltők 97,44%-a válaszolt

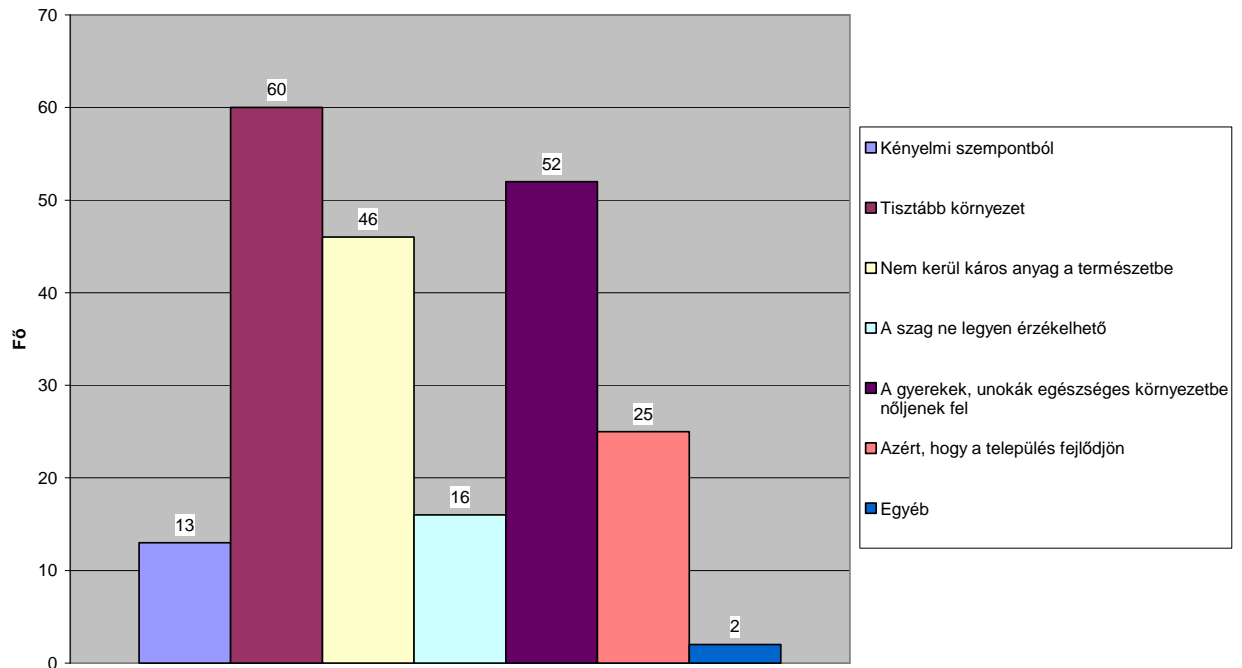
8. Ön szerint kell e változtatni a szennyvízkezelés jelenlegi gyakorlatán?

Ha igen, miért fontos ez? (Többet is megjelölhet.)

74 fő, a kérdőívet kitöltők 94,87%-a válaszolt

9. Ha igen, miért fontos ez?

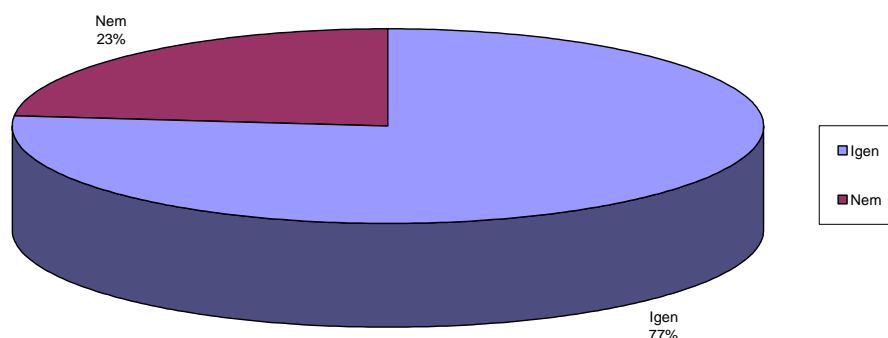

A fenti három kérdésre adott válaszokból kiderül, hogy az embereket egyértelműen érdekli a téma, és maga a projekt is. Fő motivációik a fejlesztés támogatásában: a tisztább környezet megteremtése, valamint az hogy a gyermekek, unokák egészségesebb környezetben élhessenek. Emellett az emberek láthatólag fontosnak tartják a környezetvédelmi szempontokat is, ami meglévő környezettudatosságra vall. Szem előtt tartják még a település általános fejlődésének érdekét is, nyilván úgy gondolva, hogy a projekt ehhez hozzá tud járulni. Sajátos módon a kényelmesebb élet és a szaghatás kevésbé foglalkoztatja a válaszadókat.

Igénybe vesz Ön szennyvízszippantási szolgáltatást?

77 fő, kérdőívet kitöltők 98,72%-a válaszolt

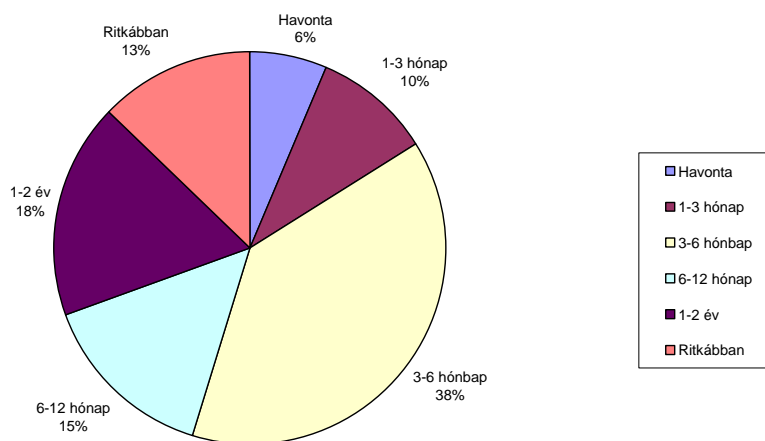
10. Igénybe vesz Ön szennyvízszippantási szolgáltatást?

Ha igen, milyen gyakran?

62 fő, a kérdőívet kitöltők 79,49%-a válaszolt

11. Ha igen, milyen gyakran?

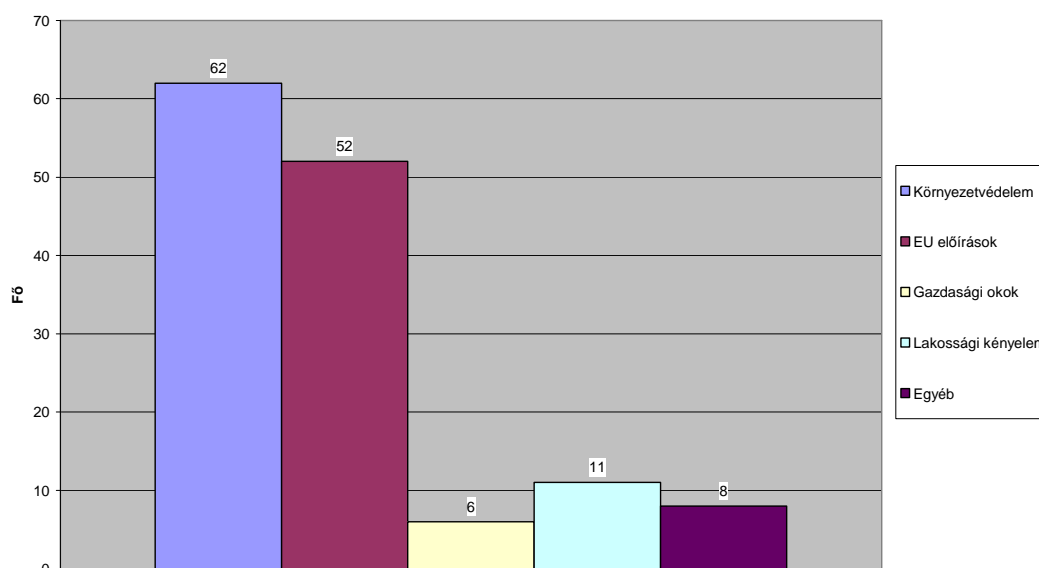

Az itt adott válaszok megerősítik, hogy a projekt iránti figyelmet és érdeklődést, miután a válaszadók döntő többsége szippantással szabadul meg szennyvizétől ennek kényelmetlenségei és költségei mellett.

Ön szerint milyen szándékok játszanak szerepet az új szennyvízkezelő létesítésében?

77 fő, a kérdőívet kitöltők 98,72%-a válaszolt

12. Ön szerint milyen szándékok játszanak szerepet az új szennyvízkezelő létesítésében?

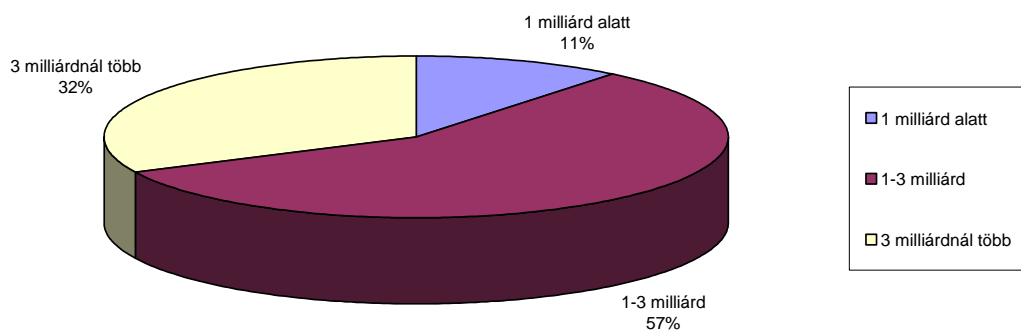
A válaszok tanúsága szerint a lakosság tisztában van azzal, hogy a projekt háttérében EU előírások és környezetvédelmi szempontok húzódnak meg. Ugyanakkor a gazdasági érvek, úgy tűnik, kevésbé ismertek. Érdeemes megfigyelni, hogy amint a válaszadók a projekt fontosságának megítélésénél sem a legfon-

tosabbak között említették a kényelmi szempontokat, a külső szándékok között sem gondolják lényeges elemnek ezt.

Tudja e Ön, hogy kb. mennyibe kerül ez a beruházás?

65 fő, a kérdőívet kitöltők 83,33%-a válaszolt

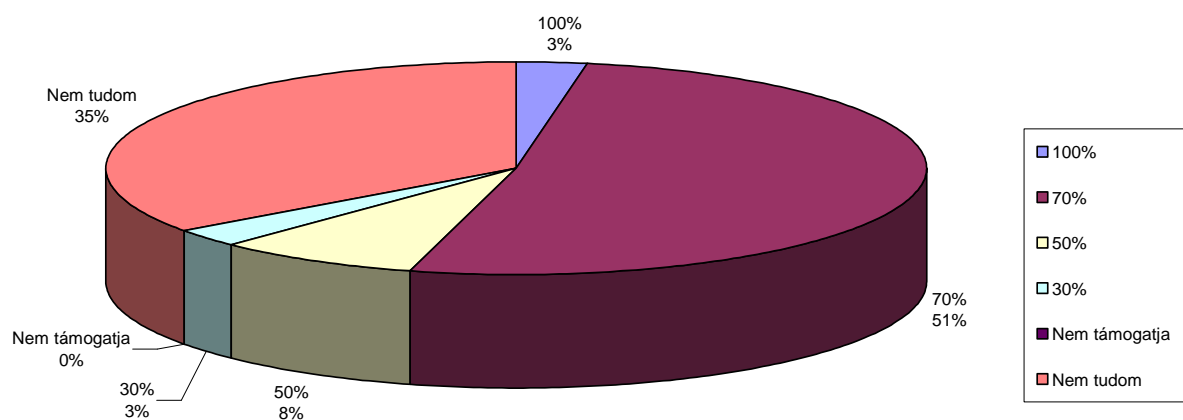
13. Tudja e Ön, hogy kb. mennyibe kerül ez a beruházás?

Tudja Ön, hogy az EU kb. milyen mértékben támogatja a programot?

74 fő, a kérdőívet kitöltők 94,87%-a válaszolt

14. Tudja Ön, hogy az EU kb. milyen mértékben támogatja a programot?

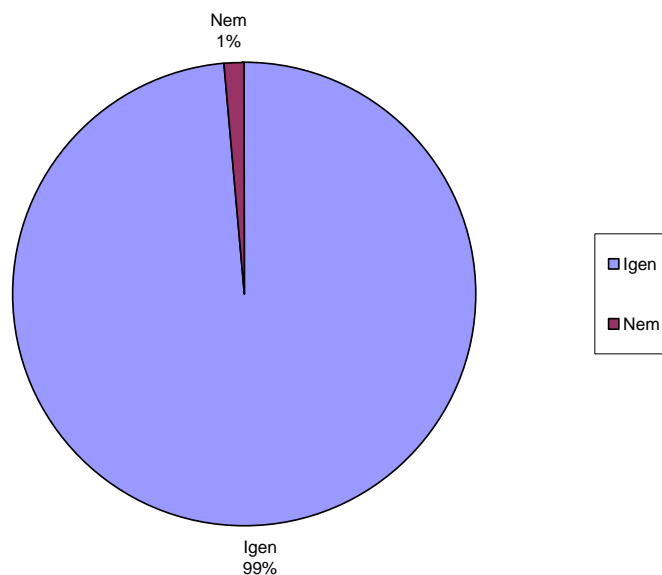
Korábban láthattuk, hogy az alapvető törekvéssel, magával a projekt elképzeléssel az érintett lakosság csaknem egésze tisztában van; az ismertség aránya igen magas. Úgy tűnik azonban, hogy a részleteket

illetően még lehet új információkat nyújtani. A megkérdezetteknek ugyanis csak kb. harmada tudja, hogy nagyságrendileg mekkora összegbe kerül a projekt megvalósítása. A többség jóval olcsóbbnak gondolja a kivitelezést. Valamivel jobb a helyzet a támogatási intenzitás ismereténél. Itt a tervezett intenzitás – és ez még valóban változhat – 85%-os mértékét nem tüntettük fel; azt egy válaszadó azonban kézzel a kérdőívre írta. 51% közelítette meg válaszával leginkább ezt a mértéket, ők jól látják, hogy nagyságrendileg mekkora pályázati támogatás nyerhető el és mekkora önrész szükséges. Ne feledjük, az önrész kérdésében a hozzájárulást fizető lakosság nagyon is érdekelt. A válaszadók valamivel több mint a fele azonban nagyságrendileg sem tájékozott a kérdést illetően.

Ön szerint jó dolog, hogy az EU szerepet vállal ebben a programban?

75 fő, a kérdőívet kitöltők 96,15%-a válaszolt

15. Ön szerint jó dolog, hogy az EU szerepet vállal ebben a programban?

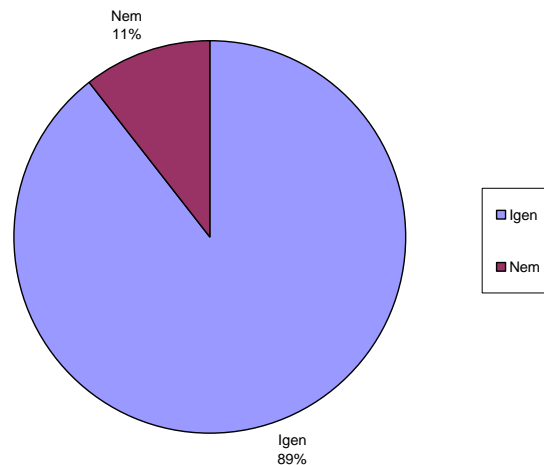
Szemmel láthatólag az embereknek nincsen ellenérzésük az EU vonatkozó törekvéseivel kapcsolatosan és értékelik a közösségi támogatást.

V.2.4. A projekttel kapcsolatos jövőképhez fűződő kérdések

Érdekl-e Önt, hogy hogyan változik a szennyvízkezelés módszere?

75 fő, a kérdőívet kitöltők 96,15%-a válaszolt

16. Érdekl-e Önt, hogy hogyan változik a szennyvízkezelés módszere?

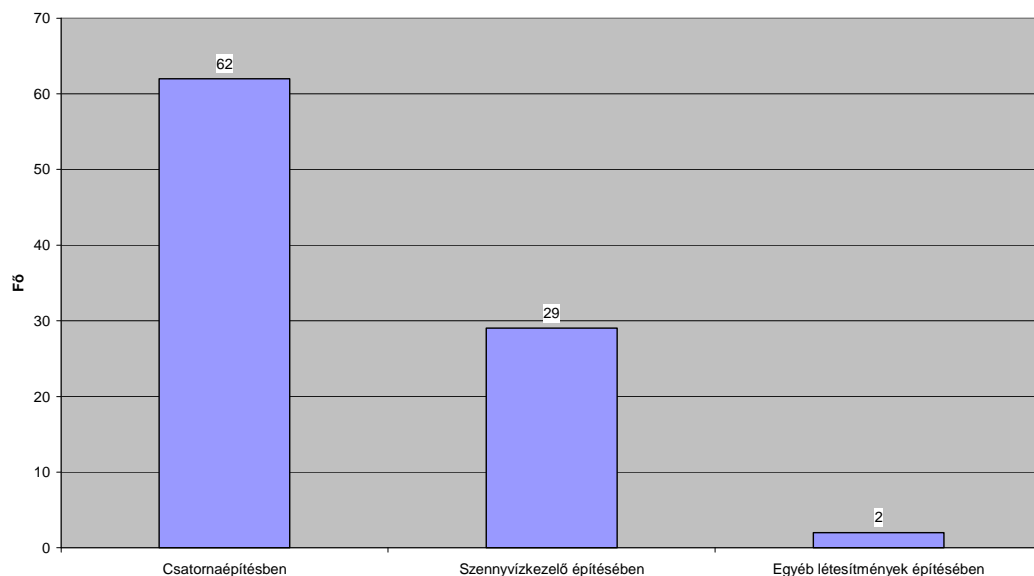

Az itt adott válaszok tovább erősítik azt az eredményt, hogy az érintett települések lakói érdeklődnek a megvalósulásra váró fejlesztések iránt és nyitottak a kapcsolódó kommunikációs erőfeszítésekre.

Az Ön települése érintett e.....

74 kérdőívet kitöltők 94,87%-a válaszolt

17. Az Ön települése érintett e:

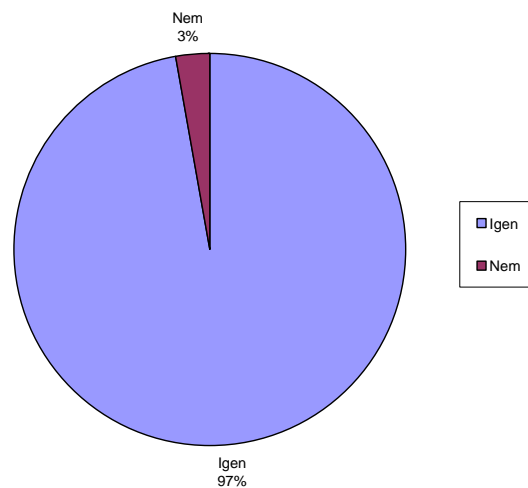
A válaszadók tehát tisztában vannak azzal, hogy milyen létesítmények megvalósításáról szól a projekt. Ennél a kérdésnél külön is vizsgáltuk a településeket. Az EMT-ben foglaltaknak megfelelően a szennyvíztisztító leginkább Forráskutat és a közeli Üllést érinti, mert a két település közt épül meg. Ennek megfelelő-

en a forráskúti megkérdezettek 73,33%-a tisztában volt az érintettséggel, de az üllésieknek csak 39,28%-a. Ugyanakkor a szennyvízkezelő mű létesítésének tekintetében csak áttételesen érintett Zsombó és Bordány lakosai 15,38%, illetve 22,72%-a úgy tudja, hogy a településeik érintettek. Mindez megerősíti a korábban már leírtakat, miszerint a részletek kommunikációja még erősítendő.

Ön szerint igaz az, hogy a létesítmény hozzájárul környezete tisztábbá tételéhez?

73 fő, a kérdőívet kitöltők 93,59%-a válaszolt

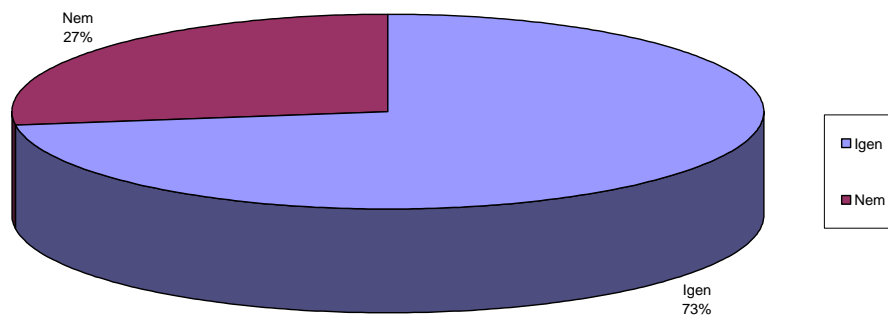
18. Ön szerint igaz az, hogy a létesítmény hozzájárul környezete tisztábbá tételéhez?

Ön szerint lesz a beruházásnak érezhető hatása a munkaerőpiacra?

70 fő, a kérdőívet kitöltők 89,74%-a válaszolt

19. Ön szerint lesz a beruházásnak érezhető hatása a munkaerőpiacra?

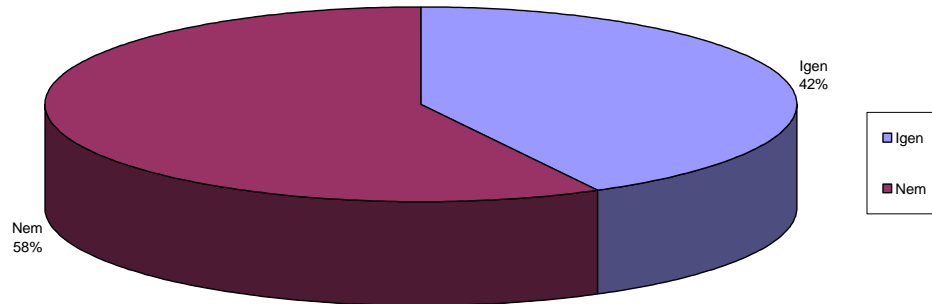

Ön szerint lesz a beruházásnak érezhető hatása a turizmusra?

71 fő, a kérdőívet kitöltők 91,03%-a válaszolt

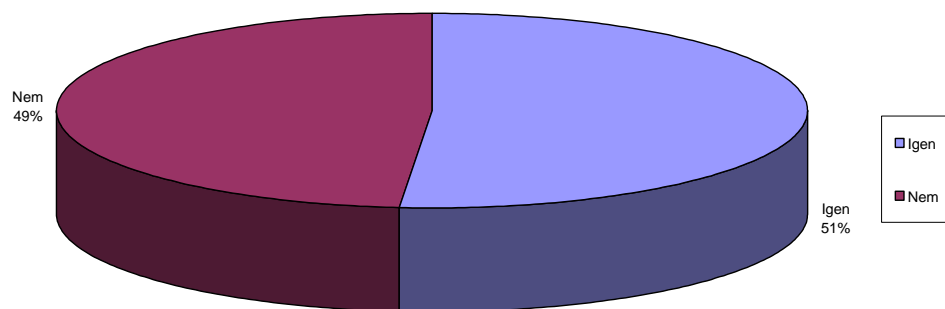
20. Ön szerint lesz a beruházásnak érezhető hatása a turizmusra?

Ön szerint lesz a beruházásnak lég-, talaj-, vízszennyező hatása?

71 fő, a kérdőívet kitöltők 91,03%-a válaszolt

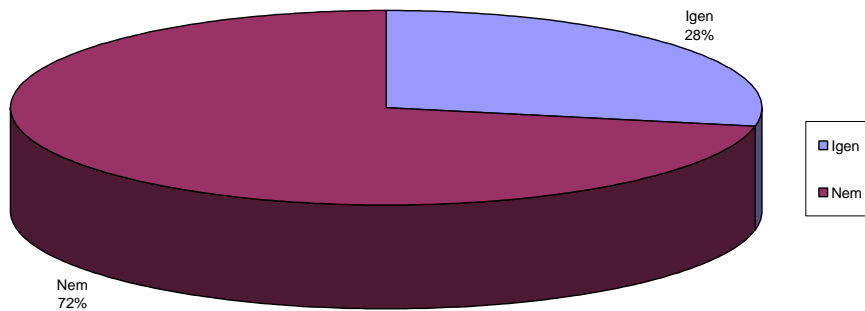
21. Ön szerint lesz a beruházásnak lég-, talaj-, vízszennyező hatása?

Ön szerint előfordulhat, hogy a szennyvízkezelő miatt szokatlan szagok lesznek a településen?

68 fő, a kérdőívet kitöltők 87,18%-a válaszolt

22. Ön szerint előfordulhat, hogy a szennyvízkezelő miatt szokatlan szagok lesznek a településen?

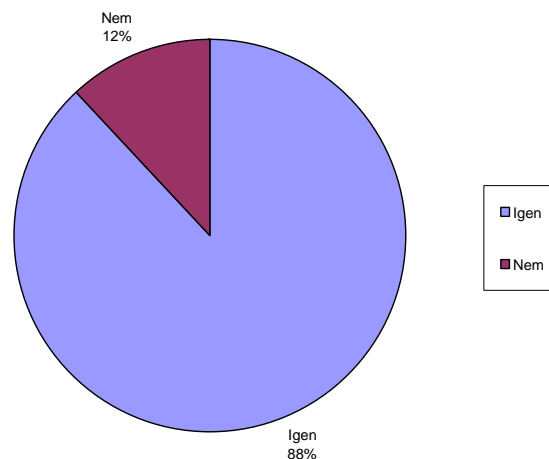

A fenti kérdésekre adott válaszok figyelemreméltó képet rajzolnak a lakosság tájékozottságáról és beállítódásairól. A projektgazda törekvéseivel harmonizál az, hogy csaknem mindenki úgy véli, hogy a projekt eredményeként tisztább lesz környezet. Hasonlóképpen jó hír, hogy a döntő többség nem gondolja úgy, hogy a létrejövő létesítmények bűzhatással járnának. Ugyanakkor akár elvárásként is felfoghatjuk, hogy a legtöbb ember véleménye szerint a beruházás hatást gyakorol majd a munkaerőpiacra. Alighanem további kommunikációs feladatokat jelöl ki az, hogy a válaszadók valamivel több mint a fele nem vár turisztikai hasznokat a fejlesztés nyomán és ugyancsak 50% körüli arányban az a vélemény fogalmazódik meg, hogy a projekt megvalósításának lesz környezetszennyező hatása.

Mit gondol a szennyvíz talajba jutása egészségkárosító e?

75 fő, a kérdőívet kitöltők 96,15%-a válaszolt

23. Mit gondol a szennyvíz talajba jutása egészségkárosító e?

V.2.5. Egyéb javaslatok és észrevételek

Csak két megkérdezett fűzött szöveges véleményt a kitöltött kérdőívhez

„A lakosságot rendszeresen informálni kellene a projekt előrehaladásával kapcsolatban (pl. helyi újságban, szórólapokon), illetve gondot kéne fordítani arra, hogy az érintett települések honlapján is megtalálhatóak legyenek az erre vonatkozó információk. Lehetőséget kellene biztosítani a lakossági fórumon való egyeztetésre is.”

„Gyorsabban kellene megvalósítani Szeged segítségével”

V.3. Összefoglalás

A kutatási eredményeket az alábbiakban foglalhatjuk össze:

Az érintett lakosság többségében tud a KEOP-7.1.2.0–2008–0194 sz. projektről. Információikat leginkább rendezvényeken és a médiából szerezték be, de jelentős és jól működik a „szájreklám”, a barátok, ismerősök, rokonok, szomszédok közti ismeretátadás is. A fejlesztés tehát az emberek egymás közötti magánbeszélgetéseinek is témája.

A projekttel kapcsolatos ismeretek főként az átfogó és a specifikus célra, a legfontosabb fenntarthatósági elvekre terjednek ki. Ugyanakkor a fejlesztéssel kapcsolatos, valamivel részletesebb gazdasági, műszaki, környezetvédelmi információk terjesztése terén még van tennivaló. Ez egyébként egy projektfejlesztési szakaszban lévő munkánál nem is meglepő.

A válaszokból érezhetően nincs számottevő ellenézés és ellenállás sem a vonatkozó EU előírásokkal, sem a fejlesztési területtel, sem a konkrét projekttel szemben. Az emberek nagy többsége fontosnak tartja a szennyvízkezelés fejlesztését, és támogatólag áll hozzá a felvázolt elképzeléshez. Fő motivációik:

- A tisztább környezet megteremtése
- Az utódok, gyermekek és unokák érdekeinek szem előtt tartása
- A környezet megóvása
- A település fejlődése
- A személyes kényelem, úgy tűnik, a fentiekhez képest kevésbé érdekli az embereket.

A fentiek miatt a lakosságot érdekli a téma és maga a projekt is; van igény a tájékoztatásra, kommunikációra, amelyet az emberek alighanem nyitottan fogadnak.

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a médiahasználat a következőképpen jellemezhető:

Médiahasználati preferencia	Hitelesség szerinti sorrend
Helyi, ingyenes lapok	Helyi, ingyenes lapok
Szórólap, információs anyag	Internet
Családtag, ismerős	Szórólap, információs anyag
Internet	Családtag, ismerős
Országos tv	Országos tv
Országos rádió	Helyi vásárolt lapok
Helyi vásárolt lapok	Országos rádió
Országos lapok	Helyi tv

Helyi rádió	Helyi rádió
Helyi tv	Országos lapok

A kutatási adatok jelentős érzékenységet jeleznek előre mind a megvalósítás, mind az üzemeltetés vonatkozásában.

VI. Melléklet